

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Tina Časar

Jezikovne uresničitve v SMS-ih

Diplomsko delo

Mentorica doc. dr. Mojca Smolej

Ljubljana, novembra 2012

ZAHVALA

Na tem mestu se najprej zahvaljujem mentorici doc. dr. Mojci Smolej za njeno nesebično pomoč in strokovno vodstvo pri izdelavi diplomske naloge.

Posebna zahvala gre tudi moji družini in vsem tistim, ki so me med nastajanjem diplomskega dela spodbujali.

Ne nazadnje pa si zahvalo zaslužijo vsi anketiranci, ki so bili pripravljeni sodelovati brez kančka oklevanja, s čimer so mi izdelavo diplomske naloge zelo olajšali.

IZVLEČEK

Jezikovne uresničitve v SMS-ih

V diplomskem delu je predstavljen SMS (Short Message Service), zgodovina nastanka SMS-a in statistični podatki, ki potrjujejo priljubljenost SMS-komunikacije v Sloveniji. Predstavljeni in analizirani so dejavniki, ki vplivajo na jezikovne uresničitve v SMS-ih, v empiričnem delu diplomske naloge pa so predstavljeni rezultati jezikovne analize 50-ih SMS-ov, ki jih je posredovalo 18 anketirancev. Pri jezikovni analizi SMS-ov so bili v pomoč tudi odgovori, ki so jih anketiranci podali v anketnem vprašalniku. V korpusu zbranih SMS-ov so se pojavile značilnosti tako pisne kot govorne komunikacije, nekateri pojavi so tudi podrobneje analizirani. Zaključki analize so izpeljani brez poskusov vrednotenja jezikovnih pojavov s stališča knjižnega jezika. V sklepu diplomskega dela se zanika kvarni vpliv SMS-a na knjižno izražanje njegovih uporabnikov, podan je razmislek o uvrstitvi SMS-a v pisno oziroma govorno komunikacijo, diplomska naloga pa se zaključi z razmislekom o vplivu jezika SMS-ov na dojetje jezika in njegovih zvrsti.

Ključne besede: SMS, govorna komunikacija, pisna komunikacija, kontekstualni dejavniki.

ABSTRACT

Realization of language in SMS'

In this case study, I presented the SMS (Short Message Service), the history of its creation and statistical data, that confirms the popularity of communication through SMS messages in Slovenia. Presented and analyzed are factors that influence realization of language in SMS' while the empirical research introduces the analyses of 50 SMS' that were donated by 18 respondents. To great help were also answers from the respondents given in the survey form. In the group of collected SMS', appeared characteristics of written as well as spoken communication, and some occurrences were analyzed to a greater detail. The analysis conclusions were done without attempting to evaluate the lingual occurrences from literary language point of view. In conclusion of the case study, the harmful effect of SMS' to the literary expression is non existant, there is however an expressed consideration about entering of SMS into written and spoken communication. The case study ends with consideration of SMS' influence on perception of language and its categories.

Key words: SMS, spoken communication, written communication, contextual factors.

KAZALO

1	UVOD	8
2	SMS (Short Message Service)	9
2.1	ZGODOVINA NASTANKA SMS-a	9
2.2	TEHNOLOŠKE ZMOGLJIVOSTI SMS-a.....	10
2.3	SMS-KOMUNIKACIJA V SLOVENIJI	10
2.4	SMS ALI sms IN SMS-A ALI SMS-JA	13
2.4.1	PRAVOPISNE ZNAČILNOSTI KRATIČNEGA ZAPISA	13
2.4.2	OBLIKOSLOVNE ZNAČILNOSTI KRATIČNEGA ZAPISA.....	14
2.5	SMS, SMS-a	15
2.6	OPREDELITEV SMS-a.....	16
2.6.1	UVRSTITEV.....	16
2.7	ZNAČILNOSTI SMS-ov	17
2.7.1	DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA JEZIKOVNO PODOBO SMS-ov.....	17
2.7.1.1	Prostorska omejitev	17
2.7.1.2	Posameznik.....	18
2.7.1.3	Posameznikova ustvarjalnost.....	22
2.7.1.4	Potreba po pripadanju določeni skupini	23
2.7.1.5	Prejemnik.....	24
3	JEZIKOVNE URESNIČITVE V SMS-ih	27
3.1	OPIS METODOLOGIJE.....	27
3.2	REZULTATI ANKETE	29
3.3	JEZIKOVNA ANALIZA SMS-ov	33
3.3.1	PRAVOPIS.....	33
3.3.1.1	Črkopis.....	33
3.3.1.2	Ločila	35
3.3.1.3	Raba velikih in malih črk.....	41

3.3.1.4	Pisanje skupaj oziroma narazen.....	41
3.3.2	GLASOSLOVJE	41
3.3.3	SKLADNJA	43
3.3.3.1	Besedilni aktualizatorji	43
3.3.3.2	Stava pridevniškega prilastka	44
3.3.3.3	Povezovalac <i>k</i>	45
3.3.3.4	Povezovalac <i>tko da</i>	45
3.3.3.5	Signal <i>ej</i>	45
3.3.3.6	Ostali skladenjski pojavi.....	46
3.3.4	BESEDIŠČE.....	47
3.3.4.1	Tuji jezik.....	47
3.3.4.2	Pogovorno besedišče	48
3.3.4.3	Krajšave	48
3.3.5	POZDRAVI.....	50
3.3.5.1	Začetni pozdravi	51
3.3.5.2	Zaključni pozdravi	51
3.3.6	MEDMETI IN EMOTIKONI	52
3.4	ZAKLJUČKI ANALIZE	53
4	SKLEP	55
5	LITERATURA IN VIRI	58
6	PRILOGE.....	61
6.1	VZOREC ANKETE	61
6.2	IZPOLNJENE ANKETE IN POSREDOVANI SMS-i.....	63
7	IZJAVA O AVTORSTVU	100

KAZALO TABEL

Tabela 1: Število poslanih SMS-ov v omrežjih slovenskih mobilnih operaterjev v obdobju od 1. 2007 do 1. 2011.....	10
Tabela 2: Število poslanih SMS-ov po četrtletjih v obdobju od 1. 2007 do 1. 2011.	12

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Poslani SMS-i od 1. 2007 do 1. 2011.	11
Graf 2: Število poslanih SMS-ov po četrtletjih v obdobju od 1. 2007 do 1. 2011.....	12
Graf 3: Razporeditev anketirancev po starosti.	30
Graf 4: Razporeditev anketirancev glede na stopnjo pridobljene izobrazbe.....	31

1 UVOD

Na začetku prvega letnika slovenistike so nas profesorji opozorili, da kot študentje slovenskega jezika in književnosti jezika nikoli več ne bomo dojemali tako, kot smo ga dojemali pred študijem. Sedaj, pred koncem študija, lahko brez oklevanja pritrdim tej izjavi. Jezik kot živa tvorba ponuja nešteto izraznih možnosti in prav ta zmožnost jezika je tista, ki je še posebej opazna v SMS-komunikaciji. Tema zbuja zanimanje tudi zato, ker v slovenskem prostoru do sedaj še ni dobro raziskana, o čemer priča tudi skromen nabor literature, ki vsebuje analize jezika SMS-ov.

Tema pričujočega diplomskega dela so jezikovne uresničitve v SMS-ih, samo diplomsko delo pa je sestavljeno iz teoretičnega in empiričnega dela. V prvem bo predstavljen SMS, njegove značilnosti, zgodovina, načeto pa bo tudi vprašanje o zapisu kratice SMS (Short Message Service) v slovenskem jeziku. Glavna metoda bosta zbiranje podatkov iz drugih virov in sinteza dosedanjih spoznanj o jezikovni podobi SMS-ov. Empirični del predstavlja analizo jezikovnih uresničitev v zbranih SMS-ih. Analizirali se bodo izpolnjeni anketni vprašalniki in korpus 50-ih SMS-ov, ki so jih posredovali anketiranci. Rezultati analize bodo sproti primerjani z rezultati analiz SMS-ov jezikoslovcev, ki so že raziskovali jezikovni izraz v SMS-ih, pri analizi pa bodo v pomoč tudi dognanja o dojemanju knjižnega jezika, o značilnostih govorjenega jezika, o značilnostih jezika v elektronskih medijih, pomagala pa si bom tudi z normativnimi priročniki.

Namen diplomske naloge je obogatiti slovensko jezikoslovje z novimi spoznanji o SMS-ih, mogoče odpreti novo, do zdaj še neraziskano vprašanje, ali pa vsaj korpusu zbranih slovenskih SMS-ov pridodati 50 novih. Tako pri teoretičnem kot pri empiričnem delu diplomske naloge sem se poskušala izogniti vrednotenju jezikovnih pojavov v SMS-ih s stališča knjižnega jezika, zato je analiza izpeljana brez predpostavk o hierarhičnosti določenih zvrsti jezika, saj je cilj pričujočega dela podati objektivni opis jezikovnih uresničitev v SMS-ih brez kakršnega koli vrednotenja le-teh.

2 SMS (Short Message Service)

SMS¹ je kratica, ki ima v slovenskem prostoru dva pomena. Lahko označuje uslugo pošiljanja kratkih sporočil preko mobilnih telefonov, medmrežja in ostalih mobilnih komunikacijskih sistemov, ali pa z njo poimenujemo kratka sporočila. Na strani enega izmed slovenskih ponudnikov mobilnih storitev je podan naslednji opis SMS-a:

»Sporočilo SMS je kratko in jedrnatno tekstovno sporočilo, omejeno na 160 znakov, ki ga lahko pošiljate s svojim mobilnim telefonom. Primerno je za kratka sporočila, sprejemanje informacij, glasovanje, nakup vsebin, torej za vse priložnosti, ko zadošča kratko besedilo.«²

2.1 ZGODOVINA NASTANKA SMS-a

Ideja o aplikaciji, ki bi omogočala pošiljanje tekstovnega sporočila preko mobilnega telefona, se je porodila že v zgodnjih osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Koncept SMS-a je plod francosko-nemškega sodelovanja pri projektu oblikovanja globalnega sistema za mobilno komunikacijo oziroma GSM-a leta 1984. Namen nastanka SMS-a je bil izkoristiti čas, ko sicer telefoniranju namenjen sistem ne izkorišča svojih povezav, in v tem času omogočiti pošiljanje kratkih sporočil. Tako so se lahko izkoristili sicer neizkoriščeni potenciali mobilnega omrežja.

Prvi SMS je bil poslan v omrežju Vodafone v Veliki Britaniji 3. 12. 1992, njegova vsebina pa se je glasila »Merry Christmas«³. Omenjeni SMS je bil poslan z osebnega računalnika, saj v začetku devetdesetih let mobilni telefoni še niso imeli na voljo možnosti pošiljanja kratkih sporočil. Šele leta 1993 je Nokia postala edini proizvajalec mobilnih telefonov, ki je ponujal celotno ponudbo mobilnih telefonov z možnostjo pošiljanja SMS-ov. Raba SMS-ov je rasla počasi. V letu 1995 je uporabnik omrežja GSM poslal le 0,4 SMS-a na mesec, z neprestanim izboljševanjem pogojev uporabe kratkih sporočil pa je do konca leta 2000 njihova uporaba narasla že na povprečnih 35 sporočil na mesec na uporabnika. Statistični podatki o uporabi

---

¹ SMS je kratica izpeljana iz angleških besed za kratka tekstovna sporočila Short Message Service. Kratica se je uveljavila tudi v slovenskem prostoru, vsi slovenski ponudniki mobilnih storitev jo uporabljajo na svojih internetnih straneh, prav tako so jo uporabili avtorji člankov, ki bodo v pričujočem diplomskem delu del preučene literature. Med raziskovanjem sem naletela na različno zapisovanje kratice, tako z velikimi črkami kot z malimi črkami, najpogosteje s slovenskimi sklanjatvenimi končnicami, ki so dodane z vezajem.

² <http://www.simobil.si/sl/services.cp2?cid=28ED5050-6F94-5580-A795-99580B127665&linkid=service>
(Dostopno: 10. 6. 2012.)

³ Prevod: »Vesel božič.«

SMS-ov na svetovni ravni⁴ prikazujejo, da se je v obdobju 2007–2010 uporaba SMS-ov potrojila; če je bilo leta 2007 poslanih 1,8 bilijonov kratkih sporočil, je bilo v letu 2010 poslanih že 6,1 bilijon kratkih sporočil, kar je približno 192 tisoč poslanih sporočil v sekundi.

2.2 TEHNOLOŠKE ZMOGLJIVOSTI SMS-a

Vseeno pa so obstajale in še vedno obstajajo omejitve tudi pri pošiljanju SMS-ov, saj so že ob samem nastanku sporočila lahko obsegala le dolžino 128-ih bajtov, kar so pozneje povečali na 140 bajtov. To je tudi ostala največja možna dolžina današnjih SMS-ov. Zmogljivost 140-ih bajtov zadošča 160-im znakom, kar je privzeta nastavitev na večini mobilnih telefonov, poznamo pa še dva tipa kodiranja, in sicer lahko sporočilo zavzema tudi 140 znakov, v tem primeru en znak zasede 8 bitov, gre pa za tip kodiranja, ki ga mobilni telefoni po navadi ne podpirajo. Obstaja tudi možnost kodiranja znakov v velikosti 16-ih bitov, v tem primeru je lahko SMS dolg le 70 znakov. Ta tip kodiranja se lahko uporablja na dva načina, in sicer je to lahko privzeta nastavitev mobilnega telefona ali pa jo mobilni telefon pretvori sam, ko se pojavi prvi izmed 16-bitnih znakov. 16-bitni zapis znakov uporabljajo npr. arabski, kitajski, korejski, japonski jezik in vsi tisti, ki uporabljajo cirilično pisavo, npr. ruski, srbski, bolgarski, makedonski ...

2.3 SMS-KOMUNIKACIJA V SLOVENIJI

Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije⁵, ki segajo nazaj do leta 2007, lahko tudi v Sloveniji opazimo rast števila poslanih SMS-ov. Podatki o številu poslanih SMS-ov bodo prikazani v tabeli.

Tabela 1: Število poslanih SMS-ov v omrežjih slovenskih mobilnih operaterjev v obdobju od 1. 2007 do 1. 2011⁶.

	2007	2008	2009	2010	2011
Število poslanih SMS-ov	593728539	679474354	997847150	1277321265	1503634167

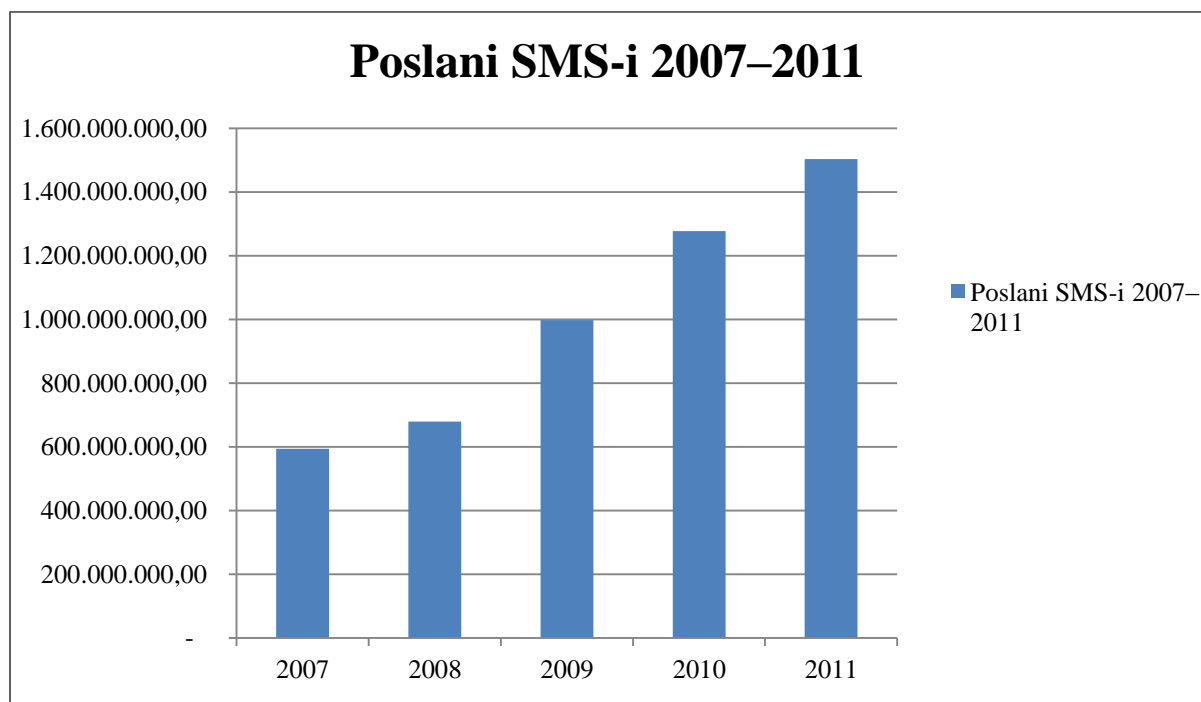
⁴ <http://www.itu.int/ITU-D/ict/material/FactsFigures2010.pdf> (Dostopno: 10. 9. 2012.)

⁵ Od tu dalje kratica SURS.

⁶SURS:

http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2963307s&ti=&path=../Database/Ekonomsko/23_29_informacijska_druzba/20_elektronske_stor_postne/02_29633_elektronske_storitve/&lang=2 (Dostopno: 6. 9. 2012.)

Graf 1: Poslani SMS-i od 1. 2007 do 1. 2011.

V petih letih je bilo v omrežjih slovenskih mobilnih operaterjev poslanih več kot 5 milijard kratkih sporočil (5052005475), od tega so zasebni uporabniki poslali kar 89,51 odstotkov sporočil (4522415995), medtem ko so poslovni uporabniki poslali 529589480 kratkih sporočil, kar se pretvori v 10,48-odstoten delež.

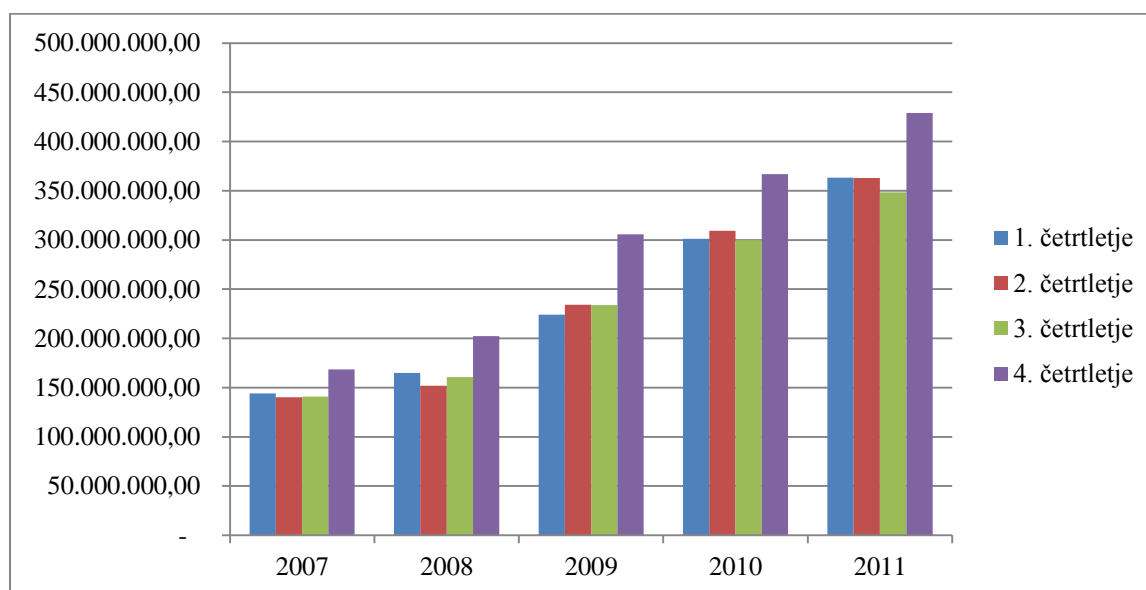
Od leta 2007 do leta 2011 se je število poslanih SMS-ov povišalo za 60,5 odstotkov, podatki za prvo četrtletje 2012 pa kažejo, da je bilo poslanih že 426521051 sporočil, kar je za 14,8 odstotkov več kot v istem obdobju 2011 (363264141), vendar pa hkrati nekaj manj kot v zadnjem četrtletju 2011, ko je bilo poslanih 429151670 SMS-ov. Usluga pošiljanja SMS-ov je torej še vedno v porastu. Če primerjamo rast uporabe SMS-ov v slovenskih mobilnih omrežjih s prej navedenimi globalnimi statističnimi podatki, lahko zaznamo podoben trend rasti pošiljanja SMS-ov. V obdobju 2007–2010 se je število poslanih kratkih sporočil podvojilo: leta 2007 je bilo v omrežjih slovenskih mobilnih operaterjev poslanih skoraj 600 milijonov SMS-ov (593728539), leta 2010 pa že 1,2 milijardi SMS-ov (1277321265), število poslanih SMS-ov se je podvojilo in še vedno raste.

Da so SMS-i nadomestili nekdanje pošiljanje kartic in čestitk, potrjujejo tudi statistični podatki, saj je bilo v četrth četrtletjih v letih 2007–2011 poslanih največ kratkih sporočil. Podatki so prikazani tudi v tabeli in grafu:

Tabela 2: Število poslanih SMS-ov po četrtletjih v obdobju od 1. 2007 do 1. 2011.

	1. četrtletje	2. četrtletje	3. četrtletje	4. četrtletje	4. četrtletje/leto (%)
2007	144041947	140152370	140926795	168607427	28,4
2008	164862131	151885047	160535319	202191857	29,8
2009	224095141	234248647	233903852	305599510	30,6
2010	301225217	309371668	299887062	366837318	28,7
2011	363264141	362898922	348319434	429151670	28,5

Graf 2: Število poslanih SMS-ov po četrtletjih v obdobju od 1. 2007 do 1. 2011.

Navkljub statističnemu porastu usluge pošiljanja SMS-ov pa se v februarju 2012, globalno gledano, že zaznava zniževanje uporabe pošiljanja SMS-ov. Vzrok naj bi bil v porastu rabe ostalih socialnih omrežij, kot so Whatsapp, Blackberry Messenger in Facebook klepet⁷, ki so s sodobnimi inovacijami dostopna tudi preko mobilnih telefonov.

⁷ <http://www.historyofthecellphone.com/technology/sms.php> (Dostopno: 10. 9. 2012.)

2.4 SMS ALI sms IN SMS-A ALI SMS-JA

Pri prebiranju in preučevanju literature o kratkih sporočilih sem zasledila različne zapise kratice angleške besedne zveze Short Message Service. Najpogosteje sta se pojavljala zapisa s samo velikimi črkami (SMS⁸) in s samo malimi črkami (sms⁹). Pojavljal se je tudi zapis, pri katerem je bila kratica SMS prvi del podredne zloženke z vezajem SMS-sporočilo.

2.4.1 PRAVOPISENE ZNAČILNOSTI KRATICNEGA ZAPISA

Če bi sledili § 1021 Slovenskega pravopisa¹⁰, bi besedo SMS uvrstili med kratice. Kratice nastanejo tako, da se besede ali besedne zveze po navadi okrnijo do začetnih črk, iste krne pa se nato združi v enotno poimenovanje – kratico. SMS je beseda nastala s krnitvijo angleške besedne zveze Short Message Service, ista kratica pa se uporablja tudi v angleškem jeziku, slovenski jezik je samo prevzel poimenovanje, zato lahko SMS natančneje opredelimo kot prevzeto kratico. V istem členu je zapisano tudi, da se prvotni krni v kraticah načeloma pišejo z velikimi črkami, le včasih mešano. V § 1022 je še dodano, da se lahko tudi kratice, ki se sicer zapisujejo z velikimi črkami, pri likovnih stilizacijah zapišejo z malimi črkami¹¹. Tudi § 119 predvideva zapis kratic s samo velikimi črkami, a že v dodatnih § 120 in § 121 opominja, da kratična poimenovanja, ki so zapisana samo z velikimi črkami, lahko prehajajo tudi med navadna občna imena, temu primerno pa se tudi zapisujejo in izgovarjajo. V tem primeru bi lahko SMS zapisovali tudi kot sms, dvoumnost pri zapisovanju z velikimi oziroma malimi črkami pa nakazuje tudi na dejstvo, da je storitev pošiljanja kratkih sporočil preko telefona v nekem prehodnem obdobju, ko si še utrjuje svojo družbeno funkcijo. Pri zapisu kratkih sporočil pa se poleg že omenjenih dvojnic pojavljajo tudi zapisi SMS-sporočilo¹², SMS sporočilo, sporočilo SMS, sms sporočilo. Na internetnih straneh treh slovenskih mobilnih operaterjev je mogoče zaslediti vse prej omenjene možnosti zapisa, celo v istem besedilu so bili rabljeni različni zapisi: »V kolikor ni drugače določeno, je prejemanje SMS sporočil v tujini brezplačno. Poslano sms sporočilo iz tujine se obračuna po veljavnem ceniku tujega operaterja.«¹³

---

⁸ Orel 2003: 407–422; Michelizza 2008: 151–166; Kalin Golob 2009: 81–95.

⁹ Jarnovič 2006: 215–219; Jarnovič 2007: 61–79.

¹⁰ *Slovenski pravopis, pravila*, 1997.

¹¹ Navedena primera *ptt* in *rtv*.

¹² Logar 2004: 121–132; Kalin Golob 2009: 81–95.

¹³ http://www.tusmobil.si/storitve.html#_up2&_side1 (Dostopno: 22. 9. 2012.)

Sodeč po § 417 SP-ja naj bi se med sestavinami zloženek, ki so nastale iz podrednih zvez, v katerih je prvi del črka oziroma v našem primeru več črk, zapisoval vezaj. § 496 to zvezo opredeljuje še natančneje, saj predpisuje, da naj se v primerih, ko je prvi del podredne zloženke kratična zveza črk, zapisuje vezaj, torej SMS-sporočilo oziroma sms-sporočilo, medtem ko se pri obrnjenem besednem redu vezaj izgubi, torej sporočilo SMS oziroma sporočilo sms. Vendar pa bi lahko pomensko gledano takšno besedno zvezo razumeli kot pleonazem, saj se v njej ponovi ista beseda v različnih jezikih, namreč Message¹⁴ (ang.) = sporočilo (sln.).

2.4.2 OBLIKOSLOVNE ZNAČILNOSTI KRATIČNEGA ZAPISA

Z dvojnostjo v zapisu sem se srečala tudi pri sklanjanju kratice. Medtem ko zapis SMS-sporočilo, ni bil sporen, pregibala se je končnica -o – SMS-sporočila¹⁵ (rodilnik ednine), sta se za zapis kratice SMS oziroma sms pojavili naslednji rešitvi: SMS-a¹⁶ (rodilnik ednine) in SMS-ja¹⁷ (rodilnik ednine). V obeh primerih je kratica samostalnik moškega spola, kar za kratice predvideva tudi SP v § 925 in § 1023, razlika je ta, da se v drugem primeru osnova samostalnika 1. moške sklanjatve podaljša z -j (končnica ostaja ista – v rodilniku ednine je to -a).

Razlika najverjetneje izhaja iz načina branja oziroma izgovora kratice. V primeru »SMS-a« kratico izgovorimo [êsemes], samostalnik se ne razlikuje od ostalih samostalnikov, ki pripadajo skupini samostalnikov tipa korak, ki pripadajo 1. moški sklanjatvi in ne podaljšujejo osnove. V primeru »SMS-ja« kratico izgovorimo brez vmesnih samoglasnikov [sms], kar lahko poistovetimo s sklanjanjem posamičnih črk, npr. »a-ja«, »b-ja«, »c-ja« itd., kar prav tako pripada 1. moški sklanjatvi, a se osnova podaljšuje s črko -j. V § 760 je omenjeno, da v 3. moško sklanjatev spadajo samostalniki, ki sklonov ne izražajo z glasovnimi končnicami, vendar pa jih navadno sklanjamo kar po 1. moški sklanjatvi, naveden je tudi primer rodilnika ednine – »c-ja«.

Sicer pa tudi SP omenja primere kratic, pri katerih se pojavi dvojnost pri sklanjanju; v § 121 je zapisano, da se OZN v rodilniku ednine lahko sklanja kot »OZN-a« in kot »OZN-ja«.

---

¹⁴ Message kot sestavni del besedne zveze Short Message Service (SMS).

¹⁵ Logar 2004: 121–132; Kalin Golob 2009: 81–95.

¹⁶ Orel 2003: 407–422; Jarnovič 2006: 215–219; Jarnovič 2007: 61–79; Kalin Golob 2009: 81–95.

¹⁷ Michelizza 2008: 151–166.

Za zdaj ne obstaja pravilo, ki bi določalo pravilen zapis kratice, ki označuje kratko sporočilo, prav tako sta ustrezni obe možnosti sklanjanja, s podaljšanjem osnove in brez. Pri odločitvi se lahko opremo le na pravopisna pravila, izmuzljivost opredelitve pravilnosti zapisa in sklanjanja pa potrdi dve značilnosti SMS-ov:

- je relativno novo komunikacijsko sredstvo, torej še vedno ne obstajajo norme pri njihovi rabi, in
- poskus opredeljevanja s pravili knjižnega jezika ne bo zadostno opredelil jezikovno podobo SMS-ov, saj vsebujejo veliko značilnosti govorjenega jezika, za opis katerega ne zadostujejo le pravila knjižnega jezika.

2.5 SMS, SMS-a

V pričujočem diplomskem delu bom uporabljala zapis s samimi velikimi črkami, sklonske oblike pa ne bodo izvrševale podaljševanja osnove z -j: SMS, SMS-a, SMS-u, SMS, o SMS-u, z SMS-om.

2.6 OPREDELITEV SMS-a

2.6.1 UVRSTITEV

Čeprav je že v prejšnjem poglavju podana definicija SMS-a, ga lahko definiramo tudi še z jezikoslovnega vidika. S pomočjo različnih jezikoslovnih teorij lahko torej poskušamo opredeliti ne samo jezik, ki se uporablja v SMS-ih, temveč tudi ostale dejavnike, ki vplivajo na ta jezik. Ravno kontekst je tisti, ki mu vsi sledeči avtorji pripisujejo pomembno vlogo pri preučevanju kratkih sporočil.

Najpogosteje se SMS preučuje kot nekakšen jezikovni križanec med govorjenim in pisnim jezikom, torej se analizira kot skupek značilnosti knjižnega jezika in njegovih pravil, ki ga po navadi povezujemo s pisnim jezikom, ter značilnosti govorjenega jezika, ki ga največkrat prepoznamo ravno po odsotnosti upoštevanja pravil knjižnega jezika.

Jarnovič (2007: 67) je pri poskusu opredelitve jezika uporabljenega v SMS-ih navedla Katza in Aakhusa, ki sta ga pojasnila kot svojevrsten diskurz, vmesno obliko med govorjeno in pisno komunikacijo, kar je značilnost skoraj vseh informacijsko-komunikacijskih tehnologij, medtem ko je Orel (2004: 408) kratko sporočilo opisala kot nadomestilo telefonskega pogovora, ki prvotno govorjeni diskurz spremeni v pisnega, saj naj bi sam medij – mobilni telefon, impliciral govorjeno komunikacijo, a gre vseeno za pisni prenosnik, hkrati pa je SMS funkcijsko opredelila kot praktičnosporazumevalno besedilo.

Kalin Golob (2008: 292) je zanimala možnost, da bi bil SMS le nadomestilo telefonskemu pogovoru – bil naj bi več kot to, in sicer nekakšna vmesna raven med direktnim in simultanim govornim stikom ter pisanjem e-pošte. Hkrati je navedla tudi nekaj primerov SMS-ov, ki izkoriščajo vmesnost tega tipa besedila, kot so na primer opravičila, ljubezenske izjave, izražanje nestrinjanja, grožnje in sporočila, ki sporočajo, da se trenutno ne moremo javiti na telefonski poziv.

2.7 ZNAČILNOSTI SMS-ov

Poleg poskusov umestitve SMS-a v pisno, govorjeno ali vmesno komunikacijo, so preučevanja že zabeležila nekatere lastnosti kratkih sporočil in hkrati tudi dejavnike, ki vplivajo na pojavitev teh lastnosti.

2.7.1 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA JEZIKOVNO PODOBO SMS-ov

Predstavljeni avtorji so v svojih preučevanjih navedli različne dejavnike, ki pogojujejo jezikovno podobo SMS-ov.

2.7.1.1 Prostorska omejitev

Že pri zgodovini nastanka SMS-a je navedeno, da je število znakov v SMS-u omejeno, čemur sta vzroka tehnična in tehnološka zmogljivost mobilnega telefona in mobilnih omrežij. Privzeta nastavitev za dolžino kratkih sporočil je pri večini mobilnih telefonov 160 znakov, kar je enako 140-im bajtom, obstajata pa še dve možnosti, in sicer SMS lahko zavzema tudi 140 znakov (1 znak v velikosti 8 bitov) oziroma 70 znakov (1 znak v velikosti 16 bitov), takšna je npr. cirilica.

Ker večina mobilnih operaterjev danes obračuna vsak poslani SMS, smo uporabniki te usluge, v želji, da bi prihranili kakšen cent oziroma evro, pozorni pri številu znakov. Ravno prostorska omejenost in z njo pogojena denarna omejenost sta po mnenju naslednjih avtorjev glavna dejavnika jezikovne podobe kratkih sporočil.

Jarnovič (2007: 64) je v svojem članku kot pomemben dejavnik pri jezikovni podobi SMS-a navedla prostorsko omejitev kratkega sporočila, obstajajo pa še drugi enakovredno pomembni dejavniki, npr. posameznik, njegovo ustvarjalno izražanje in govorno okolje, iz katerega prihaja.

Kalin Golob (2008) je v svoji analizi kratkih sporočil deloma ovrgla hipotezo, da je kratkost sporočil pogojena predvsem s prostorsko omejitvijo, saj se večina sporočil v zbranem korpusu ni niti približala meji enega sporočila. Vzrok kratkosti sporočil naj bi bil predvsem napor pri tipkanju le-teh. Prav tako je opazila, da se pri pisanju sporočil v slovenskem jeziku sicer pojavlja gospodarnost na pravopisni ravni, na skladenjski ravni pa smo celo negospodarni, kot je navedla že Orel (2004: 420). Avtorica je ta izsledek pripisala dejstvu, da je pisanje kratkih sporočil predvsem zasebna komunikacija, pretirana telegrafskost pa bi lahko povzročila, da bi se dopisovalec zdel preveč brezoseben.

Tudi Crystal je že na začetku svoje knjige (2008: 5) navedel tehnične lastnosti SMS-a kot tiste, ki določajo njegove komunikacijske zmožnosti. Poleg prostorske omejenosti, tako kot Kalin Golob, omeni kot pomemben dejavnik, ki vpliva na jezikovno podobo kratkih sporočil, tudi število pritiskov na številčnico mobilnega telefona.

Žic Fuchs in Tuđman Vuković sta v svoji analizi kratkih sporočil (2008) prav tako za dejavnik, ki najpogosteje povzroča kratkost obravnavanih besedil, navedli omejeno dolžino sporočila. Drugi dejavnik, ki vpliva na jezikovne značilnosti SMS-a, je tudi sam proces prilagoditve besedila pisnemu prenosniku. Kot sta pojasnili, mora pošiljatelj besedilo, ki naj bi bilo prvotno posredovano preko govornega prenosnika, preoblikovati tako, da bo ustrezalo pisnemu prenosniku. Pri tem poskuša hitrost pisanja prilagoditi hitrosti govora, kar vpliva na podobo jezika (2008: 112). Takšno razlago oziroma že skoraj poskus uvrstitve SMS-a bi lahko primerjali z že omenjeno razlago, ki jo najdemo pri Orel (2004), torej da gre za nadomestilo telefonskega pogovora. Protiargument je navedla že Kalin Golob (2008), prav tako že omenjen v tem diplomskem delu, v prid njemu pa najverjetneje priča tudi dejstvo, da je pisanje kratkega sporočila pogosto zavestna odločitev, sprejeta ravno na podlagi njegovih lastnosti, ki ga razlikujejo od telefonskega pogovora, kot so na primer večja intima samega pisca, saj lahko posveti manj pozornosti neverbalnim spremljevalcem komunikacije, ki bi jih sicer sogovorec zaznal pri telefonskem pogovoru (barva, ton glasu, intonacija, glasovi v ozadju ...).

Čeprav vsi navedeni rezultati napeljujejo k zaključku, da prostorska omejitev, ki pogojuje kratkost SMS-ov, hkrati pogojuje tudi rabo govorjenega jezika in ne knjižnega jezika, to popolnoma ne drži. Crystal je poudaril, da je tudi pri tovrstni komunikaciji, tako kot pri vsaki komunikaciji, ki želi biti uspešno izpeljana, najpomembnejši cilj razumljivost sporočila. V primerih, ko bi bila sporočila lahko nerazumljiva, so pisci sporočil pripravljene izbrati daljšo besedo oziroma znak, ki bo zahteval več pritiskov na številčnico mobitela. Za primer je navedel izsledek neke ameriške raziskave (18), ki je pokazala, da se v SMS-ih pogosto uporablja apostrof (v 35-ih odstotkih analiziranih SMS-ov), čeprav je zanj potrebnih nekaj več pritiskov na tipko.

2.7.1.2 Posameznik

Vsak posameznik ima v družbi določeno vlogo, ki naj bi jo za uspešno delovanje te iste družbe izpolnjeval. Podobni dejavniki, ki determinirajo posameznikovo mesto v neki družbi, naj bi vplivali tudi na raznolikost kratkih sporočil. Crystal (2008: 32) je naštel naslednje

dejavnike, ki opredeljujejo posameznika in ki naj bi vplivale tudi na raznolikost sporočil: starost, spol, regionalna pripadnost in socialna pripadnost. Podobno razdelitev dejavnikov, ki pogojujejo posameznikovo družbeno vlogo in po mnenju naslednjih avtorjev tudi jezik, ki ga isti posameznik uporablja v SMS-ih, bom uporabila tudi v pričujočem poglavju.

2.7.1.2.1 Starost

Norvežan Richard Ling (Crystal 2008: 90) je v svoji raziskavi ugotovil, da je največ piscev kratkih sporočil med najstniki in mladimi, starimi do sredine dvajsetih let, starejši pa naj bi bili tisti, ki naj bi bolj sledili pravilom knjižnega jezika pri pisanju velikih začetnic in pri postavljanju ločil.

Starost je kot dejavnik pri pisanju SMS-ov za preučevanje izbrala tudi Kalin Golob (2008) in tudi sklenila, da v jeziku kratkih sporočil obstaja razlika, ki je pogojena s pripadanjem določeni generaciji. Kot okvirno mejo je določila starost 40-ih let. Mladostniki uporabljajo več slengizmov, argotizmov, vulgarizmov, anglizmov, krajšav, kratic in znakov (<3 za srce, * za poljub) ter emotikonov, medtem ko je neknjižen zapis pri starejši generaciji očiten predvsem pri izpuščanju samoglasnikov, pri zapisovanju ločil in pri uporabi krajšav, a le tistih, ki so jim bile znane že iz drugih medijev. Za starejšo generacijo naj bi bila značilna nevjajenost na neknjižni zapis in nepoznavanje vseh slengizmov in argotizmov. Pri obeh raziskavah je navkljub jezikovni različnosti korpusa možno sklepati, da je starejša generacija tista, ki je bolj naklonjena upoštevanju knjižne norme pri pisanju sporočil, predvsem tistih pravil, ki ne zavzamejo preveč prostora, npr. zapisovanje ločil, pisanje velike začetnice. Crystal (2008: 147) je poskusil pojasniti, čemu takšen preplah in pogosto tudi zgražanje nad jezikom kratkih sporočil. Kot je zapisal, ne gre za nov jezik, temveč le za prilagoditev jezika novemu mediju, kar se je dogajalo tudi v zgodovini, npr. pri iznajdbi tiska, pri telefonskem komuniciranju ... Edino, kar je drugače, kot je bilo pri omenjenih zgodovinskih dogodkih, je to, da je bil jezik prilagojen s strani starejših, pri jeziku kratkih sporočil pa je glavna sila pri prilagajanju jezika mladina.

Jarnovič (2006) in Orel (2004) sta svoji raziskavi izpeljali tako, da sta že kot glavni kriterij pri izdelavi selekcije izbrali starost. Tako sta obe analizirali SMS-e mladih, in sicer je Jarnovič izbrala študentsko populacijo Filozofske fakultete v Ljubljani, medtem ko je Orel analizirala

kratka sporočila, ki so bila javno objavljena v eni izmed slovenskih najstniških revij¹⁸. Njuni izsledki bodo v pomoč pri analizi jezikovnih pojavov v zbranih SMS-ih.

2.7.1.2.2 Spol

Že omenjeni norveški jezikoslovec Richard Ling (Crystal 2008: 90) je opazil tudi razlike med sporočili, ki so jih napisale ženske, in tistimi, ki so jih napisali moški. Prve naj bi pogosteje pošiljale SMS-e, prav tako so bila njihova besedila daljša, kompleksnejša, uporabljale so več emotikonov in krajšav, bile so pozornejše pri rabi velike začetnice, pri postavljanju ločil in pri črkovanju, uporabljale so več uvodnih in zaključnih pozdravov; razlika pa je bila očitna tudi na vsebinski ravni, saj so bila kratka sporočila, ki so jih napisale ženske, bolj raznovrstna.

Jarnovič je v svoji raziskavi (2007) kot opredeljujoči dejavnik izbrala stopnjo izobrazbe in vpliv le-te na jezikovno podobo SMS-ov. Že v uvodu v raziskavo je poudarila, da so bili anketiranci izbrani naključno, kar se je izrazilo v dejstvu, da je bilo 3,4-krat več udeleženk kot udeležencev, zato tudi ni bilo možno izpeljati relevantnih zaključkov o vplivu spola na jezikovno podobo kratkih sporočil. Vseeno so se v analizi sporočil pokazali določeni pojavi, ki bi jih lahko pripisali tudi pripadnosti spolu (2007: 65). Jezikovne pojave, ki so pokazali odvisnost od pripadnosti spolu, je opazila v posameznih izobrazbenih skupinah¹⁹, ki so bile primarni kriterij pri izdelavi analiziranega vzorca. Pri rabi ločil je opazila, da so znotraj vseh izobrazbenih skupin ženske pogosteje uporabljale smeške (emotikone) kot moški, prav tako so ženske uporabljale raznovrstnejša ločila kot moški. Sklep, ki ga je avtorica izvedla na podlagi predstavljenih izsledkov, je ta, da naj bi ženske pripisovale večji pomen čustveni komponenti SMS-a kot moški. Opazila je tudi, da se je na koncu sporočila v izobrazbeni skupini s srednjo izobrazbo podpisalo več moških, medtem ko pri ostalih izobrazbenih skupinah ni bilo večje razlike med spoloma. Moški z visoko ali višjo izobrazbo so pogosteje uporabljali oznake za mesta (LJ, KP, MB ...) kot ženske, medtem ko je bila situacija obratna pri izobrazbenih skupinah z osnovno in srednjo izobrazbo, kjer so bile ženske tiste, ki so pogosteje uporabljale oznake za mesta. Tudi pri uporabi krajšave RTM so se opazile razlike po spolu, saj so v izobrazbenih skupinah z osnovno ali srednjo izobrazbo ženske pogosteje uporabljale to krajšavo, medtem ko so bili pri izobrazbenih skupinah z visoko in višjo izobrazbo moški tisti, ki so jo uporabili pogosteje. Na podlagi tega izsledka je avtorica

---

¹⁸ Frka.

¹⁹ V raziskavi (Jarnovič 2007: 61–79) so bile izobrazbene skupine opredeljene s stopnjo izobrazbe, avtorica je določila 4 izobrazbene skupine: izobrazbena skupina z osnovno izobrazbo, s srednjo izobrazbo, z višjo izobrazbo in z visoko izobrazbo.

sklepala, da so ženske tiste, ki ekspresivneje zaključujejo svoje SMS-e, ženske z visoko in višjo izobrazbo pa najverjetneje namesto krajšave RTM uporabljajo smeške (emotikone), kar je bilo v isti raziskavi že potrjeno. Izpeljanim zaključkom navkljub pa je avtorica poudarila, da vzorec kratkih sporočil ni bil zadovoljivo spolno uravnotežen, zato bi bilo treba dobljene podatke preveriti še na verodostojnejšem vzorcu.

2.7.1.2.3 Izobrazba

V isti raziskavi je prej omenjena avtorica analizirala vpliv posameznikove izobrazbe na dojetje SMS-ov in s tem posledično tudi na jezikovno podobo le-teh. Zaključki so pokazali, da stopnja izobrazbe vpliva na pisanje SMS-ov, saj naj bi posamezniki z visoko ali višjo izobrazbo kratka sporočila dojemali kot pisno komunikacijo, zato so jih pisali predvsem v knjižnem jeziku, medtem ko so jih posamezniki z nižjo ali srednjo izobrazbo dojemali kot govorjeno komunikacijo, zato so jih tudi pisali predvsem v pogovornem jeziku (2007: 66–67).

Crystal v svojem delu (2008) ne omenja izobrazbe kot dejavnika, ki naj bi vplival na jezikovno podobo SMS-a, je pa možno, da je izobrazbeni dejavnik tisti, ki ga prišteva v socialno pripadnost, katero uvršča med dejavnike, ki naj bi vplivali na jezik v SMS-u.

Žic Fuchs in Tuđman Vuković (2008) sta izrecno našteali dejavnike, ki po analizi korpusa več kot 6000 SMS-ov, napisanih v hrvaščini, niso izkazali večjega vpliva pri preučevanju glagolskih časov. Ti dejavniki so bili starost, spol in izobrazba (112).

2.7.1.2.4 Pokrajinska pripadnost

Narečje je socialna zvrst jezika, ki prav tako vpliva na jezikovno podobo SMS-a, hkrati pa je tudi eden izmed dejavnikov, ki opredeljujejo vlogo posameznika v družbi. Ne nazadnje je tudi pripadnost določeni narečni skupini simbolna komponenta identitete posameznika. Narečje je tudi tista socialna zvrst slovenskega jezika, ki vsebuje močnejši čustveni naboj, kar ustreza jeziku SMS-a, saj gre za jezik, ki je ekspresiven in je zmožen zadovoljiti tvorčevo potrebo po individualnosti. Hkrati je to tudi socialna zvrst, katere temelj je govorjeni jezik, kar prav tako ustreza naravi jezikovne podobe SMS-a.

Slovenski jezik pozna 8 narečnih skupin: koroška, primorska, rovtarska, gorenjska, dolenska, štajerska, panonska in pretežno mlada kočevska (Toporišič 2000: 23), značilnosti posameznih pa so opazne tudi pri jezikovni podobi SMS-ov.

Dejavnik pokrajinske pripadnosti je omenjen tudi pri Orlovi (2004), Jarnovičevi (2006), Crystalu (2008), Kalin Golobovi (2008), Žic Fuchs in Tuđman Vuković (2008: 113–115) pa

sta celo ugotovili, da se v SMS-ih govorcev, ki pripadajo določenemu narečju, pojavljajo jezikovne značilnosti, ki se sicer v tem narečju ne pojavljajo niti v govorjeni niti v pisni obliki²⁰. Razlog za rabo takšnih izrazov naj bi bila njihova kratkost, kar še enkrat potrди tezo, da je prostorska omejitev telefona eden izmed glavnih dejavnikov, ki vplivajo na jezikovno uresničitev v SMS-u.

2.7.1.3 Posameznikova ustvarjalnost

Jarnovič (2007: 61) v svoji analizi kratkih sporočil kot enega izmed razlogov za visoko priljubljenost tega načina sporočanja navaja tudi njegovo vlogo izpolnjevanja posameznikove potrebe po individualnosti, ki naj bi bila v času postmoderne družbe visoko cenjena vrednota. SMS-i so del zasebne komunikacije, ki omogočajo ekspresivnost tvorca besedila, ker pa je to hkrati tudi novejši komunikacijski izum, še ne obstajajo neki normativni vzorci, ki bi jih morali pri tvorbi kratkih sporočil tvorci besedila upoštevati.

U. Jarnovič je leta 2006 objavila članek, ki je preučeval jezikovno podobo SMS-ov in druge njegove značilnosti. V sklepu analize je zapisala, da se je ob pregledu rezultatov raziskave, v katero je zajela študentsko populacijo Filozofske fakultete v Ljubljani, njena hipoteza, da so SMS-i napisani predvsem v pogovorni slovenščini, izkazala za potrjeno, saj je kar 72 odstotkov anketirancev odgovorilo, da kratka sporočila piše v pogovornem jeziku. Raziskava je bila izpeljana tako, da so anketiranci sami izbrali ponujeno možnost, v katerem jeziku tvorijo kratka sporočila, zraven pa so imeli možnost napisati primer. Moj komentar načina izvedbe te raziskave je, da najverjetneje posameznik težko oceni svoj način pisanja, še posebej če je to posameznik, ki ni podkovan s strokovnim znanjem o socialni zvrstnosti slovenskega jezika. Tudi zapisovanje sporočil najverjetneje ni bilo vedno natančno izpeljano oziroma pozornost ni bila posvečena vseh podrobnostim, kot bi najverjetneje bila, če bi to počel jezikoslovec. Kljub tem opazkam pa je samo po sebi zgovorno že dejstvo, da so skoraj tri četrtine anketirancev svoj jezik v SMS-ih opredelile kot pogovorni jezik, kar prikaže njihovo dožemanje tovrstne komunikacije.

---

²⁰ Žic Fuchs in Tuđman Vuković (2008: 113–115) najprej navedeta specifiko hrvaškega jezikovnega prostora, ki ga sestavljajo tri narečne skupine (štokavska, kajkavska in čakavska). Primer, ki ga omenita v članku, je čakavska vprašalnica, ki jo je v SMS-u uporabila oseba, ki sicer uporablja kajkavsko narečje. Vprašalnica »Di si?« terja krajši zapis kot kajkavska vprašalnica »Gdje si?«, kar naj bi bil vzrok, da se v besedilu, v katerem prevladujejo značilnosti kajkavskega narečja, pojavi značilnost čakavskega narečja.

Tudi Orel (2004: 409) je poudarila, da je izbira jezikovnih sredstev pri tvorbi SMS-a svobodnejša, subjektivna in ekspresivna. Individualnost izpostavi tudi kot značilnost, ki je skupna komunikaciji preko elektronskih medijev.

Crystal (2008: 56) navaja potrebo po individualnosti kot nekaj, kar se prav tako izraža v rabi jezika v kratkih sporočilih. Pisce SMS-ov je razdelil na dva pola (60): jezikovne inovatorje in jezikovne konservativce. Medtem ko prvi preizkušajo meje jezika SMS-ov, se drugi držijo ustaljenih, pogosto prav knjižnih pravil. Pomen osebnega stila v SMS-u pa je nakazal z navedbo sodnega procesa, v katerem je bil določen SMS zaradi prepoznavnega osebnega stila celo priznan kot veljaven dokaz.

2.7.1.4 Potreba po pripadanju določeni skupini

Isti avtor je kot dejavnik, ki prav tako vpliva na jezikovno podobo kratkih sporočil, vzporedno s potrebo po individualnosti navedel še potrebo po pripadanju določeni skupini. Sam je kot eno izmed interesnih govoric, ki se pojavljajo v SMS-ih, omenil sleng²¹, ki je ob žargonu in argoju ena izmed interesnih govoric. Slovnica slovenskega jezika interesno govorico definira kot govorico s svojimi značilnostmi, ki je značilna za posamezno ožjo interesno skupnost (Toporišič 2000: 25). Torej uporaba slenga v SMS-u že nakazuje na pripadnost določeni interesni skupini.

Primerjavo sporočil na podlagi generacijskega dejavnika, ki je prav tako lahko ločnica med različnimi interesnimi skupinami, pa je opravila tudi Kalin Golob (2008: 287–289), ki je pri analizi korpusa SMS-ov zaključila, da obstaja neka približna generacijska meja za sposobnost neobremenjenega branja neknjižnega jezika v pisnem prenosniku. Sodeč po analiziranih besedilih, naj bi tudi pripadniki starševske generacije (avtorica je kot približno oceno te generacijske meje navedla starost 40 let) uporabljali neknjižni zapis, a je ta omejen predvsem na izpuščanje samoglasnikov, na zapisovanje ločil, krajšave, ki jih uporabljajo, pa so jim največkrat znane že iz drugih prenosnikov. Na drugi strani je za mladostnike značilen neknjižni zapis tudi, ko pišejo svojim staršem, a vseeno uporabljajo manj slengizmov, argotizmov, vulgarizmov, anglizmov, krajšav, kratic in znakov (<3 za srce, * za poljub) ter emotikonov kot v SMS-ih, ki jih pišejo svojim sovrstnikom. Še ko uporabijo knjižni zapis, je ta pogosto mišljen kot stilem.

---

²¹ Za sleng so značilni nenavadnost izražanja, afektacija in ekspresivnost (Gjurin 1974: 65). Mladostniški sleng je posebna oblika slenga (Toporišič 2000: 25) in ker so mladi tisti, ki najpogosteje uporabljajo ta način komuniciranja (Crystal 2008: 147), se v jeziku SMS-ov pogosto pojavijo značilnosti mladostniškega slenga.

2.7.1.5 Prejemnik

Po De Beaugrandeu in Dresslerju je besedilo vsaka komunikacijska pojavitev, ki izpolnjuje 7 kriterijev besedilnosti²². Ostale komunikacijske pojavitve, ki ne izpolnjujejo vseh kriterijev, so obravnavane kot ne-besedila oziroma nekomunikativna besedila (1992: 10). Med te kriterije spadata tudi namernost in sprejemljivost. Prvi izraz označuje namere tvorca besedila, ki naj bi želel ustvariti čim bolj kohezivno²³ in koherentno²⁴ besedilo, medtem ko drugi izraz uporabljamo za stališča sprejemnika v komunikaciji, torej označuje pripravljenost sprejemnika, da neko besedilo sprejme kot kohezivno, koherentno in uporabljivo besedilo. Tako namernost kot sprejemljivost vključujeta območje tolerance za manjše motnje, vse dokler obstaja smotrnost komunikacije (95).

Že v podpoglavju o namernosti pa avtorja omenita, da obstajajo tudi situacije, v katerih so čas in obdelovalna sredstva tako zelo omejeni, da se namera tvorca ustvariti kohezivno in koherentno besedilo, ne more popolnoma uresničiti. Kot eno izmed takšnih situacij sta omenila spontano govorjenje, pri katerem se lahko pojavi pomanjkanje kohezije, kar sta pripisala vplivu situacijskih dejavnikov. Avtorja sta dodala, da so takšna pomanjkanja kohezije dopuščena, če komunikacije ne motijo, še posebej v primerih, ko so razlogi za pomanjkljivo površinsko organiziranost besedila zlahka spoznavni (De Beaugrande in Dressler 1992: 84). Glede na to, da je bila teorija o besedilnosti, ki je predstavljena v knjigi *Uvod v besediloslovje*²⁵, dognana še pred pojavom SMS-ov, bi lahko kot primer situacije, v kateri je kohezija prizadeta zaradi situacijskih dejavnikov, navedli tudi besedila, ki se pojavijo v kratkih sporočilih. Na ta ima, sodeč po že predstavljenih analizah, velik vpliv ravno govor. Situacijski dejavnik, ki vpliva na posebne jezikovne uresnitve v SMS-ih, pa je lahko katerikoli izmed že predstavljenih dejavnikov.

Namernost je besedilni kriterij, ki opredeljuje vlogo tvorca v nekem komunikacijskem dejanju, s tvorcem besedila, v tem primeru s piscem SMS-a, pa bi lahko povezali skoraj vse že

---

²² 7 kriterijev besedilnosti po De Beaugrandeu in Dresslerju: kohezija, koherenca, namernost, sprejemljivost, informativnost, situacijskost in medbesedilnost.

²³ »Kohezija je besedilni kriterij, ki označuje organiziranost sestavin površinskega besedila. Temelji na slovničnih odvisnostih,« (De Beaugrande in Dressler 1992: 10).

²⁴ Koherenca je besedilni kriterij, ki označuje način, kako so komponente besedilnega sveta, na katerih temelji površinsko besedilo, medsebojno dostopne in relevantne (De Beaugrande in Dressler 1992: 13).

²⁵ Robert Alain de Beaugrande in Wolfgang Ulrich Dressler: *Introduction to Text Linguistics* (v slovenskem prevodu *Uvod v besediloslovje*) je bila objavljena leta 1981. Slovenski prevod je bil objavljen leta 1992, prevajalki sta bili Aleksandra Derganc in Tjaša Miklič.

predstavljene dejavnike, izjema so le tisti, ki so pogojeni s telefonskimi zmogljivostmi. Tvorec pa je tisti, ki se mora zavedati tudi, kdo je njegova ciljna publika, kakšni so njegovi načrti in kakšni so njegovi cilji v določenem komunikacijskem dejanju. Ravno v trenutku, ko se zave pomembnosti prejemnika, naslovnika besedila, postane pomembna tudi njegova – prejemnikova – vloga v komunikaciji.

Crystal je zapisal, da na jezik v kratkih sporočilih vpliva tudi naslovnik, torej obstaja medsebojno vplivanje med tvorcem in naslovnikom v nekem komunikacijskem dejanju. Pomenljivo je tudi že pomanjkanje medsebojnega vpliva, to naj bi nakazovalo, da želi eden izmed sodelujočih ustvariti razdaljo (Crystal 2008: 58). Za prikaz takšnega prilagajanja je navedel primer, ko mladostniki pri pisanju svojim staršem ne uporabljajo toliko krajšav, prav tako istih ne uporabljajo toliko, ko pošiljajo javne komentarje. Do podobnega zaključka je prišla tudi Kalin Golob (2008: 287–289), ki je ugotovila, da mladostniki pri pisanju svojim staršem uporabljajo manj slengizmov, argotizmov, vulgarizmov, anglizmov, krajšav, kratic in znakov (<3 za srce, * za poljub) ter emotikonov kot pri pisanju svojim sovrstnikom. Tvorci sporočil naj bi se znali prilagoditi svoji ciljni publiki (Crystal 2008: 58), kar je razvidno tudi iz jezikovne podobe SMS-ov.

Ker je dejstvo, da je SMS najpogosteje komunikacijsko dejanje dveh oseb, ki se najbrž poznata, torej bo komunikacija zasebna, kontekst pa bo poznan le njima dvema, kot zunanji opazovalci ne bi smeli presoјati besedila brez ostalih kontekstualnih dejavnikov (Crystal 2008: 52). To pa predstavlja tudi pomanjkljivost raziskovanja SMS-ov, saj naj bi raziskovalec, če bi želel dobiti relevantne podatke, moral raziskovati SMS-e obeh sodelujočih v komunikaciji, kar predstavlja logistični zalogaj. Tako bi moral za en rezultat dobiti najmanj dve dovoljenji, raziskovanje pa je tudi časovno potratno (Crystal 2008: 103).

Jarnovič (2007) je prav tako poudarila, da je pri preučevanju SMS-ov treba upoštevati kontekst, sama ga je predstavila s kriteriji besedilnosti po De Beaugrandeu in Dresslerju, omenila je tudi namernost in sprejemljivost. Rezultati analize SMS-ov so namreč pokazali, da naj bi se anketiranci z visoko in višjo izobrazbo zavedali vloge naslovnika in se mu poskušali prilagoditi, saj so kljub preferiranju knjižnega jezika pri pisanju kratkih sporočil uporabljali tudi pogovorni jezik (Jarnovič 2007: 67). Med splošnimi zaključki, ki jih je pokazala analiza, je omenila tudi, da naj bi se vsi uporabniki SMS-ov znali prilagoditi naslovniku (Jarnovič 2007: 77).

Pomembnost naslovnika pri preučevanju SMS-ov je upoštevala Kalin Golob, ki je kot pozitivno stran raziskave navedla dejstvo, da so zapisovalci kratkih sporočil opredelili svoj odnos z dopisovalci (Kalin Golob 2008: 286).

Prejemnik je vsekakor dejavnik, ki ga moramo upoštevati pri jezikovni obdelavi SMS-ov, pa tudi že predhodno pri sestavljanju raziskovalnih vprašalnikov. Le tako bodo dobljeni podatki verodostojni in relevantni.

3 JEZIKOVNE URESNIČITVE V SMS-ih

3.1 OPIS METODOLOGIJE

Praktični del diplomske naloge predstavlja jezikovna analiza zbranih SMS-ov. Raziskava je potekala na naslednji način: sodelujoči so izpolnili vprašalnik s sedmimi vprašanji, hkrati pa so mi posredovali najmanj enega in največ štiri lastne, poslane SMS-e. Z odgovori na vprašanja 1–5 so sodelujoči posredovali nekaj svojih podatkov (starost, spol, stopnja zaključene izobrazbe v času izpolnjevanja ankete in kraj šolanja), napisali so tudi, v katerem jeziku komunicirajo v družinskem krogu. Zadnji vprašanji sta bili namenjeni jasnejši opredelitvi SMS-ov, ki so jih posredovali v namen te raziskave, in sicer so anketiranci opredelili odnos, ki ga imajo z dopisovalcem posredovanih SMS-ov, nato pa so še pojasnili svojo izbiro SMS-ov, ki so jih posredovali za namen te raziskave.

Zbiranja SMS-ov sem se lotila tako, da sem izpraševance prosila, če bi mi izbrane SMS-e lahko posredovali. Za takšen način zbiranja kratkih sporočil sem se odločila zato, da bi se izognila zapletom, ki se lahko pojavijo pri prvem ali pri drugem prepisovanju, navaja jih tudi Kalin Golob (2008: 286), ki pravi, da je imela študentka pri prepisovanju sporočil, ki so jih posredovali sodelujoči, težave pri dešifriranju pisave. S posredovanjem kratkih sporočil sem se prav tako želela izogniti namernemu popravljanju besedila, ki bi se lahko pojavilo pri posameznikih. Vsekakor pa so imeli sodelujoči še vedno možnost popravka besedila – več kot prositi, da mi pošljejo sporočila v njihovi izvirni obliki, nisem mogla storiti. Moram poudariti, da je bil moj način zbiranja SMS-ov izvedljiv zaradi dveh razlogov:

- korpus zbranih besedil ni velik – 50 sporočil;
- ravno zaradi manjše količinske potrebe sem za sodelovanje prosila predvsem svoj krog znancev, s čimer mi je bilo delo zbiranja besedil še olajšano, želeno kvoto sem hitro dosegla, hkrati pa je bilo število sodelujočih še vedno dovolj visoko, tako da sem zadostila potrebni jezikovni raznolikosti zbranega gradiva.

Vsekakor isti način zbiranja podatkov ne bi bil izvedljiv, če bi želela pridobiti večji korpus sporočil, in sicer takšnega, kot sta ga pridobivali Kalin Golob (2008) in Jarnovič (2007), pri katerima je zbiranje sporočil potekalo tako, da so sodelujoči sami prepisovali sporočila na anketne liste.

Pri zbiranju SMS-ov jezikoslovci kot eno izmed težav omenjajo tudi dejstvo, da večina uporabnikov kratka sporočila dojema kot zasebno komunikacijo, zato niso vedno pripravljeni deliti svojih sporočil (Crystal 2008: 103). Najverjetneje mi je bilo tudi pri tem v pomoč to, da

so bili sodelujoči predvsem moji znanci, njihova motivacija pri odločitvi za sodelovanje je bil lahko tudi čustven odnos z menoj. Kljub temu se je pri zadnjem vprašanju v anketi, ko sprašujem, zakaj so posredovali prav te SMS-e, pojavil tudi odgovor, da so ostali SMS-i, ki jih sodelujoč/a ni posredovala, vsebovali preveč osebnih podatkov (Anketa 2).

Zbrane SMS-e in ankete sem prepisala v računalniški dokument v programu Microsoft Word in jih uvrstila med priloge. Za preglednejšo analizo sem zbrane ankete oštevilčila (zbranih je 18 anket), hkrati pa sem oštevilčila tudi zbrane SMS-e. Ker sem pri analizi upoštevala tudi podatke, navedene na anketnih listih, sem SMS-e označila tako, da prva številka označuje številko ankete, druga številka pa SMS. Tako bo SMS 9.2. predstavljal drugi SMS, ki ga je posredoval anketiranec, ki je izpolnil anketo 9.

Zbranih je bilo 50 SMS-ov, ena oseba je lahko posredovala največ štiri SMS-e in najmanj enega. Anketa je bila anonimna, sodelujoči so bili s tem tudi seznanjeni, kljub temu pa sem sprejela še eno omejitev pri zbiranju korpusa, in sicer sem sodelujoče prosila, naj mi posredujejo svoje poslanske SMS-e, ne pa tudi prejetih. Takšno odločitev sem sprejela zaradi dveh razlogov:

- želela sem se izogniti morebitnim težavam, če se kdo od tvorcev SMS-ov, ki niso bili seznanjeni z anketo, ne bi strinjal s sodelovanjem v anketi oziroma s pojavitvijo svojega besedila v pričujočem diplomskem delu;
- zaradi podatkov, ki so jih sodelujoči posredovali v anketi, mi je bila olajšana analiza vpliva zunajjezikovnih dejavnikov na jezikovno podobo SMS-ov.

Vendar pa se z zbiranjem samo poslanih sporočil onemogoči analiza pomembnega dejavnika, ki vpliva na jezikovno podobo SMS-a, in sicer sogovorca/dopisovalca. Crystal (2008: 58) priporoča izvedbo raziskave, ki bi upoštevala tudi ta dejavnik, saj meni, da tudi sodelujoči v komunikaciji vpliva na jezikovno podobo SMS-ov. To pomanjkljivost sem poskušala vsaj delno omiliti z vprašanjem št. 6, pri katerem so sodelujoči opredelili naravo odnosa z dopisovalcem, ki so mu poslali posredovani SMS.

3.2 REZULTATI ANKETE

Vzorec oseb sem starostno namerno omejila na leta, ko bi jih lahko uvrstili v t. i. moratorijske skupine, torej v skupino ljudi, ki še ni povsem vstopila na trg dela in še ne sodeluje v produkciji dobrin, kar prinaša distanco do tradicionalnih družbenih vzorcev odraslih, s tem pa tudi do dominantne kulture in jezika, ki ga ta kultura proizvaja (Skubic 2005: 174). Skubic označi za približno mejo med fazo odraščanja in fazo odraslosti starost 25 let²⁶, nekako pred to starostjo naj bi še obstajale moratorijske skupine. Ravno zaradi distanciranosti do dominantne kulture pa njihov jezikovni izraz umesti v ekscesni sociolekt. Značilnosti ekscesnega sociolekta, ki mu jih pripisuje Skubic (2005: 213), so blizu že prepoznanim značilnostim SMS-ov, in sicer so to:

- teženje k govorni normi in ne k pisni normi; Kalin Golob je pri analizi mladostniških sms-ov zaključila, da mladostniki svojega zapisa ne prilagajajo knjižnosti, zanje je namreč značilen zapis po govoru, tudi ko pišejo staršem (2008: 288);
- poudarjanje svoje perspektive in ne kolektivne (Jarnovič kot pomemben vzrok za priljubljenost SMS-ov navaja tudi možnost izražanja individualnosti (2007: 61));
- izrazitejšo čustveno vrednotenje, ki se med drugim opazi tudi pri distribuciji vrednotenjskih besed, saj se v ekscesnem sociolektu močnejše in pogosteje skrajno vrednoti (Skubic 2005: 228). S slednjo značilnostjo bi lahko povezali ugotovitev Kalin Golob (2008: 293), ki je izrazila presenečenje nad količino ljubezni, ki si jo v SMS-ih izražajo prijatelji, predvsem prijateljice. Ocenila je, da je to sprememba glede na prejšnje generacije, ko se o čustvih med prijatelji ni toliko govorilo in pisalo.

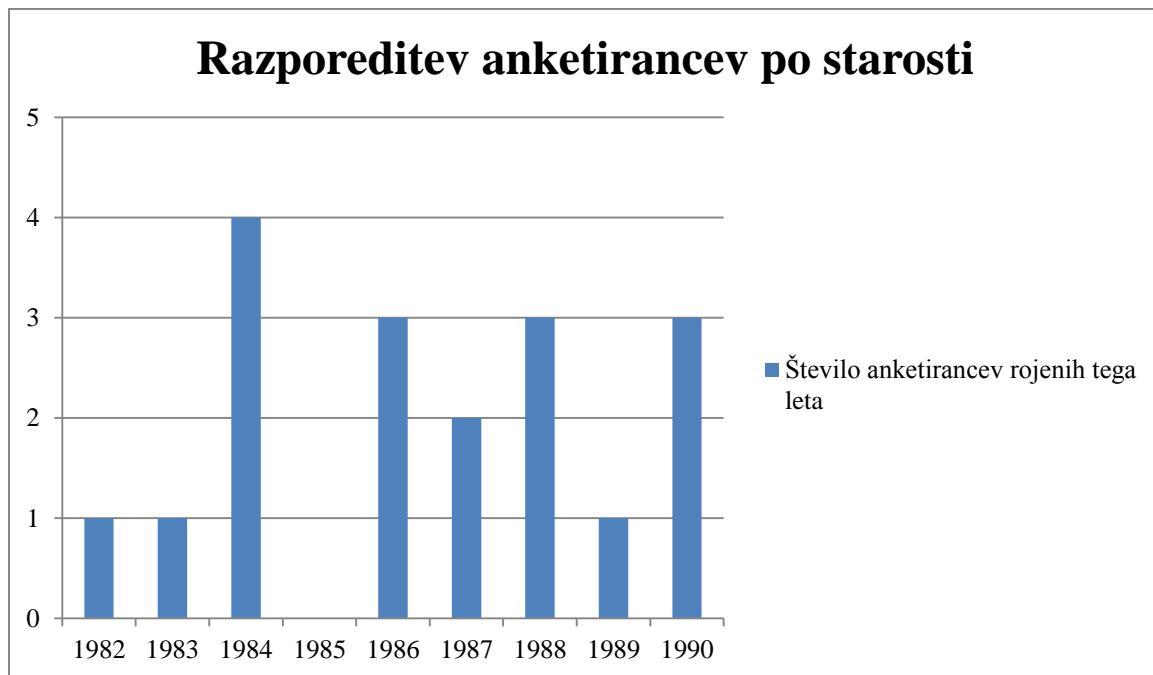
Od tod tudi moja odločitev za izbiro takšne starostne omejitve, saj sem sklepala, da bi lahko bil jezikovni izraz te skupine izvirnejši in bogatejši, kot bi bil jezikovni izraz starejših generacij, ki pri pisanju kratkih sporočil dosledneje sledijo pravilom knjižnega jezika (Kalin Golob 2008: 289).

Najstarejši anketirani je bil rojen leta 1982 (anketa 15), najmlajši trije so bili rojeni leta 1990 (ankete 6, 7, 11). V grafu 3 bo prikazana starostna raznolikost anketirancev.

---

²⁶ 25 let naj bi bila povprečna starost, ko se posamezniki začnejo vključevati v trg dela (Skubic 2005: 175).

Graf 3: Razporeditev anketirancev po starosti.

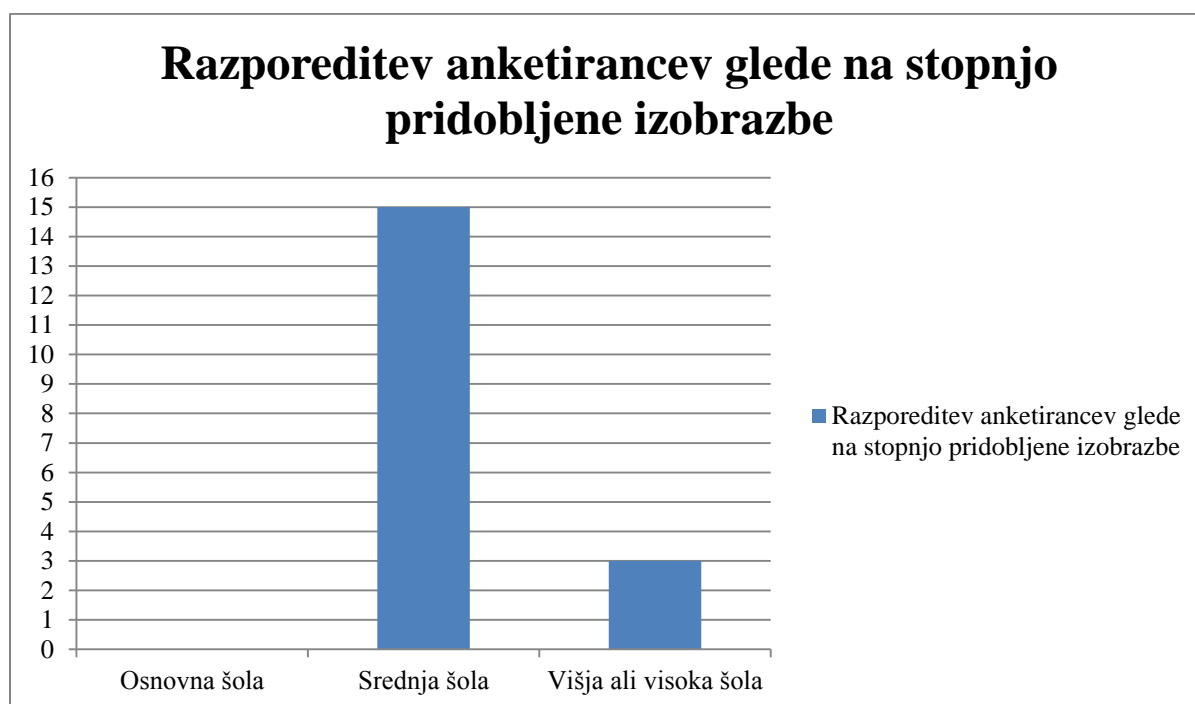

Povprečna starost anketirancev je 26 let, številčno gledano pa je 25 let (rojeni leta 1987) ali manj starih 9 anketirancev, več kot 25 let pa prav tako 9 anketirancev.

Čeprav je korpus zbranih sporočil premajhen – 18 oseb, od tega 11 žensk in 7 moških, da bi lahko dobila verodostojnejše podatke o vplivu spola na jezikovno podobo SMS-ov, lahko rezultate analize vseeno primerjam z rezultati analiz, ki so vsaj delno vključevali tudi vpliv spola na jezikovno podobo sporočila, npr. Jarnovič (2007). 7 moških je za namene raziskave skupaj posredovalo 17 SMS-ov, medtem ko je 11 žensk posredovalo 33 SMS-ov.

Kot pomemben dejavnik pri jezikovni podobi SMS-ov se je pri Jarnovič (2007) izkazala tudi stopnja izobrazbe, zato so anketiranci pri vprašanju 3 odgovarjali, katero stopnjo izobrazbe so imeli v času izpolnjevanja vprašalnika zaključeno. Podatki so pokazali, da je imelo največ anketirancev zaključeno srednješolsko izobrazbo, le trije pa so imeli višje- ali visokošolsko izobrazbo. Kot sem že zapisala, sem anketirala krog svojih znancev, zato lahko dodam informacijo, da je večina sodelujočih, ki so sicer imeli zaključeno srednjo izobrazbo, trenutno študentov. To vprašanje bi lahko izpostavila kot pomanjkljivost ankete, saj se pri zaključkih jezikovne analize ne bi upoštevala že pridobljena višje- ali visokošolska izobrazba. Podatki so prikazani v grafu 4.

Graf 4: Razporeditev anketirancev glede na stopnjo pridobljene izobrazbe.

Pri vprašanju 4 so morali anketiranci navesti kraje, kjer so pridobivali svojo osnovnošolsko, srednješolsko in višje- ali visokošolsko izobrazbo, s čimer sem pridobila podatke, ki razkrivajo vpliv pokrajinskega jezika ali narečja na jezikovno podobo sms-ov. Podatki so pokazali, da je večina anketirancev svoje šolanje na vseh treh stopnjah opravila v Ljubljani ali v njeni okolici (Domžale, Medvode in Litija), izjemi sta dve anketi, in sicer anketa 5, del osnovnošolskega izobraževanja je bil opravljen v BiH, nadaljevalo pa se je v Ljubljani, ter anketa 12, del višje-, visokošolskega izobraževanja je bilo opravljenega v Mariboru, izobraževanje pred tem in tudi potem pa v Ljubljani in njeni okolici (Litija).

Pri vprašanju 5 so anketiranci razkrili jezik, v katerem govorijo v družinskem krogu. Podatki, pridobljeni pri tem vprašanju, bi mogoče lahko pojasnili vpliv tujejezičnih prvin v kratkih sporočilih, še posebej pri SMS-ih, namenjenih družinskemu članu. Večina anketirancev je sicer odgovorila, da v družinskem krogu komunicirajo v slovenskem jeziku, izjeme so ankete 2, 3, 4, 5, 13, v katerih se, kot jeziki, ki se uporabljajo, pojavijo jeziki držav nekdanje Jugoslavije (bosanski, hrvaški, srbski in makedonski).

Pri vprašanju 6 so anketiranci opredelili odnos z dopisovalcem, ki so mu poslali posredovane SMS-e. Vprašanje je bilo polzaprtga tipa, anketiranci so lahko izbrali med danimi

možnostmi opredelitve odnosa (prijateljski, ljubezenski, družinski), na prazno črto pa so lahko dopisali, če narava odnosa ni bila že omenjena v podanih odgovorih. Kot že omenjeno, sem želela s tem vprašanjem omiliti pomanjkljivost raziskave, v katero nisem vključila sporočil dopisovalcev, kar bi omogočilo analizo celotne komunikacije preko kratkih sporočil, kot priporoča tudi Crystal (2008: 58), s tem pa bi se izpolnil še dodaten kontekstualni dejavnik.

Analiza bo pokazala, ali ima tudi odnos z dopisovalcem vpliv na jezikovno podobo SMS-a. Od 50 SMS-ov je 36 takšnih, ki so opredeljeni kot prijateljski, 6 kot družinski, 7 kot ljubezenski in le 1 kot službeni, bil je poslan sodelavcu. Številčno prevlado SMS-ov, opredeljenih kot prijateljskih, lahko pripišem več dejavnikom:

- že sam pridevnik prijateljski zavzema široko pomensko polje, lahko opredeljuje odnos z znancem, odnos z osebo, ki je hkrati tudi sodelavec, nadrejeni ali podrejeni, lahko gre tudi za osebo, do katere tvorec že čuti simpatijo, a še nima poguma, da bi odnos opredelil kot ljubezenski oziroma njun odnos še ni dosegel te ravni;
- prijateljski odnos je tudi odnos, ki se lahko hkratno odvija z več posamezniki, česar ne moremo trditi za ostale odnose, npr. ljubezenski;
- kratka sporočila, poslana prijateljem, so lahko vsebinsko najbolj nevtralna, v njih se čustveno ne razkrivamo (kot npr. pri ljubezenskih), hkrati po navadi ne razkrivajo osebnih podatkov, kot jih lahko npr. družinski, pa tudi ljubezenski, ki so lahko preveč intimni, tvorec pa jih zato ne bi želel deliti z javnostjo, kljub zavedanju o anonimnosti ankete;
- komunikacija preko SMS-ov se najpogosteje odvija prav med prijatelji, kar se je izkazalo tudi pri anketi med slovenskimi srednješolci, ki jo je za namen svoje diplomske naloge opravila Michelizza (2006: 58).

V omenjeni diplomski nalogi se je tudi izkazalo, da na izbiro koda pri pisanju sporočil slovenski srednješolci upoštevajo naslovnika, SMS-i se torej razlikujejo tudi glede na to, kdo je naslovnik (Michelizza 2006: 59).

3.3 JEZIKOVNA ANALIZA SMS-ov

Različne jezikovne uresničitve v zbranih SMS-ih bodo predstavljene po nekaterih jezikovnih ravneh in njihovih podravneh. K posamičnim zaključkom bodo podani primeri, če pa se ti ponavljajo, bodo poleg navedene še številke SMS-ov, v katerih lahko zasledimo analizirani pojav.

3.3.1 PRAVOPIS

3.3.1.1 Črkopis

Najpogosteje omenjani pravopisni pojav v slovenskih SMS-ih je vsekakor neobstoj šumnikov na mobitelovi številčnici za zapisovanje le-teh. Čeprav sodobni mobilni telefoni že imajo možnost uporabe šumnikov, se jih po navadi uporabniki ne poslužujemo, za to pa lahko obstaja več razlogov:

- pritisk na šumnik od uporabnika zahteva več časa, kar dela pisanje SMS-a okornejše;
- uporaba šumnika sporočilo avtomatsko pretvori v zapis, ki obsega manj razpoložljivih znakov, kvota enega sporočila se hitreje zapolni, kar se pozna tudi pri ceni pošiljanja takšnih sms-ov;
- uporabniki so se že ob začetku uporabe mobilnega telefona in SMS-ov navadili na zapis šumnikov s sičniki ali še na kateri drugi način, hkrati nam je zapis lahko znan tudi že iz drugih elektronskih medijev, npr. računalnika.

To je le nekaj vzrokov za to, da se med 50-imi SMS-i ni pojavil šumnik, ti so bili zapisani z ustreznimi sičniki (č=c, š=s in ž=z).

Npr.:

Imam, ampak poklici, ko bos lahko, da ti razlozim, kr ni vse ok. Sm ti pa ze na mail poslal (SMS 8.1.)²⁷

Pri zapisovanju šumnikov se niso pojavile druge možnosti, kot jih npr. navaja Orel (2004: 418), ko se *š* zapiše tudi kot *sh*, *č* pa kot *ch*.

---

²⁷ Navedeni primeri bodo prikazani v ležečem tisku, v oklepajih bo v pokončnem tisku njihova zaporedna številka. Besedilo sporočila je pod isto zaporedno številko navedeno v prilogi. SMS-i so zapisani v svoji izvorni obliki, v njihov zapis sem posegla le toliko, da sem za ločili ter za in pred emotikoni vstavila presledke. Za ta poseg sem se odločila zato, ker v analizi nisem upoštevala presledkov, njihova uporaba pa olajša branje SMS-ov.

Prav tako pogosto omenjani pravopisni pojav pri jezikovnih analizah slovenskih SMS-ov je zapis črke *v* z *w*; Kalin Golob (2008: 289) njegovo uporabo pripisuje dejstvu, da je za črko *w* potreben le en pritisk na mobitelovo številčnico, medtem ko so za zapis črke *v* potrebni trije pritiski na številčnico. Orel (2004: 418) pri analizi istega pojava zaključí, da gre za redok pojav, s čimer se ujemajo tudi rezultati moje analize.

W se je pojavil v 7-ih sporočilih, in sicer kar trikrat kot zapis poimenovanja, ki ima izvor v tujem jeziku: *posiljka redwooda* (9.3.), *u rumenem bmw –ju* (13.1.) in *MWO* (15.2.). Enkrat se je pojavil v zapisu medmeta *WOW!!!* (15.1.), enkrat v onomatopeji *mwa* (3.1.) in enkrat v začetnem pozdravu *Helow* (18.3.). Čeprav gre pri zadnjih treh besedah za različne besedne vrste, bi lahko rabo *w*-ja pripisali zvočni podobi glasu, ki ga pri zapisu označuje. V vseh treh primerih izgovorimo fonem, ki je še najbližji slovenskemu alofonu [ɥ]. Pri primerih *WOW!!!* (15.1.) in *Helow* (18.3.) lahko izpostavimo še dejstvo, da gre za besedi, ki se ne zapisujeta pogosto. Prva je medmet, ki ga pri govorni komunikaciji uporabljamo, a se ga po navadi ne zapisuje, zato ni normiranega zapisa tega medmeta, medtem ko gre pri drugem primeru za poslovenjen zapis angleške besede *hello*²⁸.

Samo v enem kratkem sporočilu je bil *w* uporabljen kot neposredna zamenjava za *v*, in še to samo enkrat:

Ja kmalu bo konc, manjkas da bi sle na tortico in proslavt konec predavanj :) amapk nadoknadimo po uspesno opravljenem izpitu :) pocivaj se naprej in se kmalu kej widmo :) (2.1.)

Kot je razvidno, je v istem sporočilu kar 4-krat uporabljen *v* in samo enkrat *w*. Zapisa *w* namesto *v* ne gre pripisati posebni zvočni podobi, saj se je *v* v podobnem glasovnem okolju zapisal kot *v*, in sicer v besedi *pocivaj*. Tu bi lahko obveljal razlog, ki ga navaja tudi Kalin Golob, in sicer manjše število pritiskov na tipko, vendar pa sodobni mobilni telefoni že razpolagajo s tipkovnico, ki ustreza računalniški, torej je za prikaz črke *v* potreben le en pritisk na tipko.

Pojav *w*-ja v tem zapisu bi lahko pripisali vplivu slenga, ki označuje pripadnost neki skupini, najverjetneje vrstniški skupini, saj gre za SMS, ki ga je tvorka poslala osebi, s katero goji prijateljski odnos.

---

²⁸ Prevod: *živijo*.

Poleg črke *w* se je v kratkih sporočilih pojavilo še nekaj črk iz tujih črkopisov. V sporočilu 1.2. se je pojavila črka *q* (*ql*), najverjetneje zaradi glasovne podobnosti s sklopom *ku-*, ki bi prav tako lahko zamenjal *q* – *kul*. Tvorec ga je lahko uporabil z namenom porabiti manj znakov in hkrati manj napora pri tvorjenju SMS-a. V sporočilih 1.3., 5.1. in 10.1. so se pojavile naslednje besede, v katerih se je pojavila črka *x*: *fax*, *Roxlyja* in *tnx*. V prvem primeru *x* ustreza glasovni podobi sklopa *-ks*, podobno kot pri primeru s črko *q*, je tudi tokrat tvorec nadomestil dva znaka z enim samim, zanimivo je tudi dejstvo, da je bil to isti tvorec, ki je uporabil tudi črko *q*²⁹. V drugem primeru je *x* del uradnega naziva, imena objekta, v tretjem primeru pa je del kratice, ki sicer pomeni zahvalo – *hvala*. Pojavi se tudi črka *y*, in sicer v samo enem sporočilu (1.3.) v besedi *sory*.

Poleg črk, ki sicer niso neznanka v elektronskih medijih, saj uporabljamo mednarodno tipkovnico, ki sloni na angleškem črkopisu, sta se v SMS-ih pojavila tudi ortografska zapisa črk oziroma fonemov, ki nista del niti slovenskega niti angleškega črkopisa ali glasovnega sistema. V SMS-u 9.2. lahko najdemo zapis besede *kući* – *kuci*, vendar pa je namesto črke *ć* uporabljen *c*, kar ustreza tudi siceršnji uporabi črke *c* namesto šumnika *č*. Prav tako se je v SMS-u 14.3. pojavil zapis črke *đ*, in sicer kot *đ* – *Đurđe*, medtem ko se je v SMS-u 3.2. pojavil dvoznakovni zapis *dj* – *djabe*³⁰.

3.3.1.2 Ločila

V tem odlomku bo analizirana uporaba končnih in nekončnih ločil v zbranih SMS-ih, medtem ko bodo emotikoni analizirani v posebnem poglavju, čeprav so sestavljeni tako samo iz ločil, kot tudi iz ločil in števil ali drugih simbolov. Tako sem se odločila na podlagi dejstva, da večina mobilnih telefonov že vsebuje slikovni prikaz emotikonov, torej tvorcu ni potrebno zapisovati emotikonov z ločili. Seveda so preprostejši emotikoni lahko izjema – zapis smejočega obraza – ☺ z ločili je enostavnejši od iskanja ustreznega simbola med ostalimi simboli, ki ponazarjajo razpoloženje.

3.3.1.2.1 Pika

Kljub temu da je pika eno izmed pogosteje uporabljenih ločil v slovenskem pisnem jeziku, se je v zbranih SMS-ih na mestih, kjer bi jo sicer pričakovali, pojavila presenetljivo redko. Pričakovana mesta so predvsem zaključene smiselne enote povednega naklona. Vseeno se je pogosto na tem mestu namesto pike pojavil kakšen drug znak, ali pa celo nič.

---

²⁹ Anketiranec 1.

³⁰ Pravilni zapis v srbskem, hrvaškem oz. bosanskem jeziku bi bil zapis s fonemom *dž* – *džabe*.

Pika se je lahko pojavila sredi sporočila, največkrat zato da označi smiselni zaključek misli, npr.:

Super, se dobimo v carpe diem, ce vama ustreza. Klavdija nima velik casa, ampak drugi dnevi bojo tudi problematicni. Se vidimo :) (14.2.)

Še pogosteje so bili takšni zaključki zaznamovani s tremi pikami (tudi z dvema pikama):

Hej sorry k pozn pism ;) hvala za rlju .. Pa se neki a juttr mamu buzetija k nc ne pise da odpade? A prids na fax juttr? Uzivi (1.3.)

Dan dan ... smo mal prej smo se razpakerale ... jah hotel ni glih luksuzn ampak za prespat bo ... a vi ze delate sej se juttr pol pa vikend :) se kej tipkamo, lp vsm (2.3.)

Sori, sodelavc me je zapel in mava malo turnejo ... Kdaj pa bi ti pasalo prit? (15.3.)

Sredi sporočila se je kot znak za zaključek ene misli in začetek druge lahko pojavil tudi emotikon:

Dan dan ... smo mal prej smo se razpakerale ... jah hotel ni glih luksuzn ampak za prespat bo ... a vi ze delate sej se juttr pol pa vikend :) se kej tipkamo, lp vsm (2.3.)

Hej! dans sem pa ze budna :) a se dobiva 7:40? ti je ok? (4.3.)

Ma bogica, mogoce se pa ze prpravla na evropski cas ;)se slismo, aja sm dubla mejl s kopalkami, sam upam, da bojo ok ;) pa da niso grde :) (10.2.)

Pogosti so tudi SMS-i, v katerih lahko najdemo dva od zgoraj predstavljenih načinov zaključevanja smiselnih celot v povednem naklonu (pika, tri pike, emotikon):

Hej natasa. sva se z jano zmenile za v sredo dopoldne okol 11ih. Ti lahko takrat? Upam, da bomo mele soncek ;) sporoci papa (17.1)

Ze zjutri ob pol 9 :) no ql da vem da pridm tud jz sam sm mislu da odpade ker so ble u moodlu ta tedn. Al bi su ti na une ob 10 da se naspimo na katere gremo? (1.2.)

Ej, pregledujem korpus ta pravih slovenskih kletvic ... Diploma ... Ko te naslednjic nekdo razpizdi, mu lahko reces: »da bi se vojeval z drisko!« :O in noben ne bo pomislu, da si cefurka ;) (5.2.)

Pika se je pojavljala tudi na koncu celotnega sporočila kot končno ločilo:

Zdravo. Anže VSE NAJBOLJSE :). Pozdravi ostale in lepo praznuj. (8.3.)

Ruzaaa, evo bom nabavio vse, ceprov sm razmislu, da greva loh tut skupi, ce bos mela cajt za kako pavzico, pa te sam poberem. Skratka povej kako bos. Evi spanec pa tut dons bolj tko tko, spet od pol 5 naprej zurka, tko da sm bil ze ob 6 pokonc. (12.1.)

Še pogosteje se je na koncu celotnega sporočila v primeru, da končno ločilo ni bilo? (na koncu sporočila se pojavil 7-krat) ali ! (na koncu sporočila se pojavil 2-krat), pojavil emotikon (17-krat se je pojavil na koncu sporočila) ali pa se je sporočilo končalo brez kakršnegakoli zaključnega ločila, emotikona, znaka (pri 11-ih sporočilih):

Hej ni panike no velja ce bo na vajah bom pogledu pa se podpism ;) pa se ga vidmo pol u pondelk ;) dobr se nauc (1.1.)

Ojji, evo mel smo majstora pa sm doma ceu dan pomagala, tko da se mi tud ne bi dal it :), vreme je pa res ubiboze :), drgac sm uredi, kako si ti? Ja vidimo se v pondelk of course :) :* (3.3.)

Primerjava uporabe končnih ločil oziroma drugih znakov, simbolov, emotikonov, po spolu je pokazala zanimiv rezultat, in sicer so od 17-ih pojavitev emotikona na koncu sporočila kar 15-krat emotikon zapisale ženske, ostala dva pa je zapisal isti moški. Če bi k emotikonom prišteli še simbole, kot je npr. * za poljub (SMS-i 9.1., 9.3., 10.3. in 11.2.), bi se število sporočil, ki se zaključujejo z emotikonom, povišalo na 21, in še ta so zapisale ženske, torej bi bilo 19 sporočil, ki se zaključujejo s slikovitim sredstvom, tvorjeno s strani žensk. Kljub številčni premoči žensk (11:7), je podatek vseeno zgovoren, saj je več kot polovica sporočil, ki so jih zapisale ženske (19 od 33), zaključenih z ekspresivnim sredstvom, medtem ko je manj kot osmina SMS-ov, ki so jih zapisali moški, zaključena na ekspresiven način. Prav tako je od 7-ih moških anketirancev le en na koncu sporočila uporabil emotikon, medtem ko od 17-ih anketiranih žensk le ena ni uporabila emotikona na koncu sporočila.

Ta rezultat se ujema z rezultatom, do katerega je pri svoji raziskavi prišla tudi Jarnovič (2007: 70), ki je zaključila, da se ženske pogosteje poslužujejo smeškov kot moški, in to ne glede na izobrazbeno skupino, ki ji pripadajo. Avtorica je zaključila, da ženske pri tvorjenju SMS-a pripisujejo večjo pomembnost čustveni komponenti kot moški.

3.3.1.2.2 Vprašaj in klicaj

Kot končni ločili sta se tako med sporočilom kot tudi na koncu celotnega sporočila pojavila tudi ? in !. Predvsem ? je bil dokaj dosledno uporabljen in je v vseh primerih označeval namero tvorca, da bi izvedel neko informacijo. Želja po informaciji je lahko premosorazmerno izražena s številom vprašajev, ki jih uporabi, npr:

Hojla, eno vprasanjce: a mas morda ti moje zapiske od Đurđe za 1. Semester? Nikakor jih ne najdem.. Mimogrede, kako je blo v Bolgariji?? Lp :) (14.3.)

V kratkem sporočilu se lahko pojavi vprašanje, a ga tvorec ne zaznamuje z vprašajem:

Dan dan...smo mal prej smo se razpakerale...jah hotel ni glih luksuzn ampak za prespat bo...a vi ze delate sej se jutr pol pa vikend :) se kej tipkamo, lp vsm (2.3.)

Raba klicaja je dokaj pogosta, kar bi lahko ustrezalo njegovi vlogi, kot jo opisuje že §276 Slovenskega pravopisa: »Klicaj pišemo na koncu čustveno obarvanih povedi (tudi medmetnih, zvalniških, sploh neglagolskih) ...«, kar ustreza tudi dojetanju SMS-ov kot predvsem neformalne, zasebne komunikacije (Crystal 2008: 52; Jarnovič 2006: 216; Kalin Golob 295).

Klicaj se je lahko v takšni vlogi pojavil pri začetnem pozdravu ali pa za ekspresivno besedo. Njegova uporaba nam lahko nudi predstavo, da bi tvorec besedo ali poved pred klicajem izgovoril z višjim in močnejšim tonom, npr.:

Zjutri mi je poslou sms – Goveda! Sm ga prej klicu, se pa ne jau... Pomoje je meu naporno noc ;) a gres na kafe? (7.1.)

Misa! Vazi pol, ti kr lagano, jst bom doma ob 5, bom mogu potegnt mal, ker je cista norisnca dons. Se cujeva. Tvoj! (12.2.)

Hej! sem potrdila tekmo na novi nacin in je super tisto okence z obvestilom!! Sej ti si pa na uri, kajne (ceprav si se nepotrjen :))? (4.2.)

WOW!!! PELE CESTITAM VAMA!!! Zelim da bo zdrava, lepa in brihtna... Pa da vaju bo ubogala :) Pozdravi mamico pa zvrni se kakega zame! Jst sm na terenu pa ne morm (15.1.)

V kratkem sporočilu 15.1. se pojavi še ena raba klicaja, ki označuje velelni naklon povedi:

WOW!!! PELE CESTITAM VAMA!!! Zelim da bo zdrava, lepa in brihtna... Pa da vaju bo ubogala :) Pozdravi mamico pa zvrni se kakega zame! Jst sm na terenu pa ne morm (15.1.)

Tudi v

Ljubavi, kdaj prides na kremsnito? oko sedam? Ti odgovarja? Se dobis z Jakobom? Lepo ga pozdrav! Za zvecer ste se pol kej zmenl? Midve z roko bova kr doma, dons se nama ne da nikamor ;) no sej se cujeva pol, poklic k si kuci! (9.2.)

Ker je vsebina obeh sporočil pozitivna in zapisana prijatelju oziroma partnerju, lahko oznako s klicajem označimo kot poudarjanje pozitivnega naročila, ki hkrati označuje tudi tvorčevo namero ohranjati pozitiven odnos z dopisovalcem.

3.3.1.2.3 Tri pike

Kot pogosto ločilo so se v zbranih SMS-ih pojavile tudi tri pike. Lahko so se pojavile kot nadomestilo za katero koli ločilo (SMS-a 2.2. in 2.3.), še pogosteje pa so se pojavile v naslednjih dveh primerih. Lahko so bile uporabljene z namenom, ki jim ga pripisuje tudi § 401 SP, in sicer so označevale nedokončano misel:

Sori, sodelavc me je zapel in mava malo turnejo ... Kdaj pa bi ti pasalo prit? (15.3.)

Tinco moja, kako si? Midva se peljeva v neznano, mim loma, se vedno nimam pojma kam :) kako si ti dons, kako je blo uceri? A mas kej mucija? Ej jst se pa uceri nism mogla upret in sm najdla pickuro na fb ... res je una in sori/kaj je hudga na njej ... ze vizuelno je cist navadna, kaj sele vse drugo ... debil debil :(tinco prid jutr res za kako urco ce ti rata, k midva bova pol kr u lj, zarad delavcev, sej ves ... ljubim te***** (9.1.)

Podčrtani del je tisti, pri katerem tri pike označujejo nedokončano misel, medtem ko bi lahko ostale tri pike, ki jih je tvorka uporabila opisali kot sredstvo nakazovanja premora pred dopolnilom ali pojasnilom, tako vlogo treh pik opredeljuje tudi § 405 SP. Podobno tudi v SMS-ih 5.1., 5.2., 7.1., 16.3., 18.3.

Jst pa sem utrujena od nakupov, haha :) gledam tv, malo se mi drema ... bi se tak stiskala :* (16.3.)

3.3.1.2.4 Vejica

Vejica se v sporočilih ni izkazala kot ločilo, ki bi bilo nujno potrebno za smiselno podajanje vsebine, saj so to vlogo ponekod prevzeli emotikoni, tri pike, ali pa celo samo presledek.

Hej ni panike no velja ce bo na vajah bom pogledu pa se podpism ;) pa se ga vidmo pol u pondelk ;) dobr se nauc (1.1.)

Pojavila pa se je tudi ravno obratna možnost, in sicer so se vejice pojavile namesto drugih ločil:

Kadarkol lah, pa vse, kar mas ;) javi, ko bos v lj, da se zmenva, js bom skoz doma, tko da mi je vsen, tnx, ajd (10.1.)

Dokaj redno se je vejica pojavila po zapisu zvalnika, to je bilo lahko ime ali vzdevek, npr.:

Rojko, ti dej sam sporoc, da mene jutr ne bi, zdle se se dam vozm in mam se kr dobre dve urce. (12.3.)

Sicer so tvorci SMS-ov bolj ali manj zvesto sledili pravilom pri razporeditvi vejic, pojavili so se SMS-i, ki so upoštevali vse vejice (8.1.), ali skoraj vse (npr. 5.1., 5.2., 9.1., 9.3. ...), pa takšni, ki so jih postavljali poljubno ali pa sploh ne. Njen izpust naj ne bi vplival na razumevanje vsebine SMS-a, kar najverjetneje dokazuje že dejstvo, da je vejica ena izmed najtežavnejših veščin pri sledenju pravopisnim pravilom slovenskega jezika.

Poleg podrobneje predstavljenih ločil, so se v sporočilih v interpunkcijski vlogi pojavili še:

- oklepaja (SMS 4.2.),
- poševnica (SMS 9.1.),
- črtica, grafični znak, ki lahko označuje bodisi vezaj bodisi pomišljaj, zaradi grafičnega nerazlikovanja med njima, pa lahko iz konteksta razberemo, ali je bil uporabljen prvi ali drugi (pomišljaj v SMS-ih 7.1., 9.3. in 13.3., vezaj v 13.1.),
- dvopičje, ki se je pojavilo v kar 4-ih SMS-ih. V SMS-u 4.3. se pojavi kot znak za ločevanje ur in minut, medtem ko se v SMS-ih 5.2., 13.1. in 14.3. pojavi v vlogi vpeljevanja dobesednega navedka. V prvem primeru je dobesedni navedek celo opremljen z narekovajema:

/.../ Ko te naslednjic nekdo razpizdi, mu lahko reces: »da bi se vojeval z drisko!« :o in noben ne bo pomislu, da si cefurka ;) (5.2.)

3.3.1.3 Raba velikih in malih črk

SMS-i so v večini napisani z malimi črkami, samo z velikimi črkami je bil zapisan del besedila v SMS-ih 8.3. in 15.1., in še to zato, ker je šlo za čestitki – prva je bila rojstnodnevna, druga pa je čestitala rojstvo otroka. Oba SMS-a se po osnovni čestitki, ki je zapisana z velikimi črkami, nadaljujeta z malimi. Same velike črke v spletnih klepetalnicah običajno označujejo vpitje, kričanje (Žist 2003: 39), glede na podobnost medijev (računalnik in mobilni telefon) in na dejstvo, da se je veliko lastnosti jezika spletnih klepetalnic preneslo tudi v jezik SMS-ov (predvsem različne vrste krajšav (Crystal 2008: 37; Orel 2004: 417)), bi lahko sklepali, da tudi v omenjenih sporočilih velike črke opravljajo to vlogo.

V korpusu ni niti enega sporočila, ki bi bilo zapisano s samimi velikimi črkami, prav tako se ni pojavil SMS, v katerem bi se izmenično menjavale velike in male črke, da bi se na ta način prihranilo pri številu znakov, ker presledki ne bi bili več potrebni (Jarnovič 2007: 72).

Zapis velike začetnice je bil redko upoštevan, izjema je le prva črka SMS-a, saj je že privzeta nastavitve mobilnega telefona zapis prve črke z veliko začetnico. Pri zapisu osebnih, zemljepisnih in stvarnih imen se prav tako skoraj da ni upošteval zapis velike začetnice, izjeme so SMS-i 5.1., 8.3., 9.2., 14.3.

3.3.1.4 Pisanje skupaj oziroma narazen

Uporabniki so razmeroma zvesto ločevali posamezne besede s presledki, pojavile so se le tri izjeme, in to vedno pri besednih zvezah nepolnopomenske in polnopomenske besede: SMS 3.3. *uredu*, SMS 10.3. *stino* in SMS 11.3. *nevem*. Če izhajamo iz govorjenega jezika, so to enotne glasovne enote, zato lahko sklepamo, da dopisovalec pri razvozlavanju omenjenih sklopov ni imel težav, medtem ko je tvorec pridobil pri številu uporabljenih znakov.

Niso se pojavljali posebni načini pisanja sporočil, ki ne bi vsebovali presledkov, kot jih npr. navaja Jarnovič (2007: 72).

3.3.2 GLASOSLOVJE

V SMS-ih prevladuje ortografski zapis z izjemami, ki ne otežujejo razumljivosti, hkrati pa načeloma zmanjšajo število znakov, kar je prednost pri pisanju kratkih sporočil, saj ima uporabnik tako za izraz vsebine na voljo več znakov. Hkrati neraba knjižnega zapisa lahko označuje tudi način dojemanja SMS-komunikacije, in sicer jo uporabniki dojemajo predvsem kot neformalno in zasebno komunikacijo, kar je bilo že nekajkrat omenjeno.

Ker je bila anketa izvedena tako, da se je omejila na govorce osrednjeslovenske regije, se v analizi skoraj da ne bodo pojavile prvine drugih narečnih skupin, čeprav sta izpraševanca 5 in 12 del izobraževanja opravila v BiH oziroma v Mariboru. V njunih sporočilih ni bilo na nobeni jezikovni ravni zaznati večjega odstopanja od kratkih sporočil ostalih izpraševancev.

Tako se je v korpusu SMS-ov redno pojavljal izpad polglasnika: *podpism, pridm, sm, nism, pism, poklicm, tedn, konc, sodelavc, luksuzn*; pojavile so se tudi izjeme, a so bile redkejše: *sem* (4.3.), *poberem* (12.1.). Poleg izpada polglasnika so se pojavljali izpadi nenaglašanih samoglasnikov, npr. izpad *i*-ja: *vidmo, mam* (knjižno *imamo*), *prpravla, dubla, odločit, proslavt, izpolnit, upret, zarad, tud, jut, urca*; izpad *o*-ja: (prislovi) *dobr, pozn, mal, mim, cist* (knjižno *čisto*), še *mest*, redna je tudi delna redukcija *o*-ja v *u* v primeru: *dubla*; redno se je pojavljal izpad glasu *a* v besedi *tako* – *tko*, *a* pa je lahko izpadel tudi v besedah *jz, js, jst* (knjižno *jaz*), izpadel je tudi v besedah *saj – sj* (11.2.), *daj – dj* (11.1.), še pogosteje pa se je *a* v teh primerih reduciral v *e*: *sej* (SMS-i 2.3., 9.1., 9.2., 15.2., 17.3.), *dej* (12.3. in 18.1.), enaka redukcija pa se je lahko pojavila tudi pri besedi *kaj*, in sicer se je 6-krat pojavila kot *kaj* v SMS-ih 2.2., 3.1., 2-krat v 9.1., 9.3. in 18.3. in 5-krat kot *kej* v SMS-ih 2.1., 2.3., 3.2., 9.1. in 9.2. V drugem primeru je bil uporabljen predvsem kot prislov za izražanje mere, količine, npr. v 2.3. */.../ se kej tipkamo, lp vsm* ali v 9.1. */.../ kako si ti dons, kako je blo uceri? A mas kej mucija? /.../*, medtem ko je v prvem primeru *kaj* lahko predstavljal vprašalnico po stvari, npr. v SMS-u 9.3. */.../ kaj pa s placo so se te usmill? /.../* ali pa vezniška beseda npr. v SMS-u 3.1. */.../ no res naju veseli da ti je vsec darilo, k sva se trudle uzivet kaj vse bo teb usec da bos vesela, /.../*.

Enaka redukcija pa se je v zbranem korpusu izkazala za razločevalni dejavnik pri besedi *kar*, saj se je pri samo enem zapisu v svoji knjižni obliki, ta pojavila kot oziralni zaimek, in sicer v SMS-u 10.1. *Kadarkol lah, pa vse, kar mas ;)* */.../*, medtem ko se je v vseh primerih, ko se je beseda zapisala z izpustom samoglasnika kot *kr*, ta pojavil v vlogi prislova, in sicer v SMS-ih 5.1., 9.1., 9.2., 11.1., 12.2. in 12.3., npr.

Rojko, ti dej sam sporoc, da mene jut, ne bi, zdle se se dam vozm in mam se kr dobre dve urce. (12.3.)

Značilnosti, ki pripadajo osrednjeslovenskemu govoru, lahko najdemo tudi na drugih jezikovnih ravneh (najbolj prepoznavno je prav besedišče), ki pa bodo obdelane v nadaljevanju.

3.3.3 SKLADNJA

Čeprav skladijske lastnosti SMS-ov do sedaj niso bile podrobno in poglobljeno analizirane, bi lahko nudile zanimive zaključke. Vsekakor gre za jezikovno raven, na katero ima tvorec manj zavestnega vpliva v primerjavi z izbiro besedišča, zato bi lahko natančnejša skladijska analiza še dodatno razkrila, ali tvorci SMS-ov kratka sporočila dojemajo kot govorno komunikacijo ali se sprožajo podobni procesi kot pri pisnem tvorjenju.

Pri skladijski analizi se bom najprej oprla na analizo spontano tvorjenih besedil govorcev Ljubljane, ki jo je opravila Smolej (2006a). Avtorica je svoj korpus besedil omejila tudi pokrajinsko, in to z namenom da bi se izognila možnosti vpliva pokrajinske raznolikosti na skladijske značilnosti (Smolej 2006a: 22). Zaradi istega razloga je na ta način omejen tudi korpus analiziranih kratkih sporočil v pričujočem diplomskem delu.

3.3.3.1 Besedilni aktualizatorji

Čeprav je avtorica analizirala 8 samostalniških zvez oziroma besedilnih aktualizatorjev (2006a: 23), sem jih v korpusu zaznala 6, podrobneje pa bom predstavila 3. Kot splošna besedilna aktualizatorja, ki opravljata vlogo določnega in nedoločnega člena, sta se pojavili zvezi:

en + (P) + S³¹ v SMS-u 3.1.:

Jaa se bomo zmenle en vikend da se vidmo me 4, no res naju veseli da ti je vsec darilo, k sva se trudle uzivet kaj vse bo teb usec da bos vesela, trud se je poplacu :) Mwa :* :*

Tvorka kratkega sporočila ni navedla točnega datuma, kateri vikend se bodo omenjene osebe sestale, prav tako v nadaljevanju pomensko ne dopolnjuje besedne zveze *en vikend*, temveč se vsebinsko osredotoči na darilo in na to, kako je bilo le-to všeč dopisovalki. *En* tu opravlja vlogo nedoločnega člena. V korpusu sem zaznala samo en takšen primer, pojavil pa se je tudi primer določnega člena:

ta + P + (S) v SMS-u 5.2.:

Ej, pregledujem korpus ta pravih slovenskih kletvic ... Diploma ... Ko te naslednjic nekdo razpizdi, mu lahko reces: »da bi se vojeval z drisko!« :o in noben ne bo pomislu, da si cefurka ;)

---

³¹ Prikazana formula je prevzeta iz članka Mojce Smolej (2006a: 23); P = obvezna pridevniška beseda, (P) = neobvezna pridevniška beseda, S = obvezna samostalniška beseda, (S) = neobvezna samostalniška beseda.

V tem primeru leksem *ta* v zvezi s pridevnikom *pravi* označuje točno določene slovenske kletvice, vrstni pridevnik slovenski je celo stopnjevan, kot bi obstajale manj in bolj slovenske kletvice. Takšen način izražanja je domena govornega jezika, v tem primeru pa se ga je tvorka najverjetneje poslužila tudi zaradi dodatne ekspresivnosti in celo sarkazma, saj je kletvica, ki je nato v dobesednem navedku navedena, prej smešna kot žaljiva, kar je tvorka tudi nakazala.

V korpusu se je v treh sporočilih pojavil tudi kazalni zaimek *un*, in sicer v treh SMS-ih (1.2., 9.1. in 11.1.). Raba delno izstopa le pri SMS-u 9.1., saj v njem leksem *un* ne opravlja le deiktične vloge, temveč je hkrati kazalec tvorkinega subjektivnega stališča do predmetnosti, ki jo označuje (Smolej 2006a: 26):

Tinco moja, kako si? Midva se peljeva v neznano, mim loma, se vedno nimam pojma kam :) kako si ti dons, kako je blo uceri? A mas kej mucija? Ej jst se pa uceri nism mogla upret in sm najdla pickuro na fb ... res je una in sori/kaj je hudga na njej ... ze vizuelno je cist navadna, kaj sele vse drugo ... debil debil :(tinco prid jutr res za kako urco ce ti rata, k midva bova pol kr u lj, zarad delavcev, sej ves ... ljubim te*****

Tvorkino mnenje o predmetnosti, v tem primeru o osebi, ki jo označuje kazalni zaimek *una*, je neposredno izraženo že pred samo uporabo kazalnega zaimka, z rabo le-tega pa bralec lahko zazna očitno nenaklonjenost do te osebe, celo kot da ni vredna poimenovanja s polnopomensko besedo. Kazalnemu zaimku sicer ne sledi samostalnik, vendar pa gre le za elipso, ki je tudi ena izmed značilnosti govornega jezika. Gre za anaforičen kazalni zaimek, njegova odnosnica pa je podana v povedi pred njim – *pickuro*. Tudi Smolej (2006a: 26) je opozorila, da vlogo razkrivanja subjektivnega stališča poleg leksema *un* opravljajo tudi druga jezikovna sredstva.

3.3.3.2 Stava pridevniškega prilastka

Avtorica v istem članku omenja še en pojav, pogost v govornem jeziku, in sicer stavo ujemalnega pridevniškega prilastka za svojo odnosnico. Kot opozori, tu ne gre za inverzijo, temveč za vsebinsko dopolnilo, torej je navedba prilastka rezultat govornega spoznanja o nujnosti dodajanja nove informacije (Smolej 2006a: 28). To se je zgodilo v SMS-u 9.1. (*Tinco moja*), podoben pojav pa je zabeležen tudi v SMS-u 18.3. Slednji je zanimiv tudi zato, ker se je zgodilo ravno obratno, odnosnica je zavzela drugo mesto, čeprav bi morala stati na prvem mestu. Svojljnost je izražena z besedno zvezo samostalnik (odnosnica) + od + samostalnik v rodilniku (*od ortarja na poroko*), besedna zveza od + samostalnik v rodilniku pa je

postavljena pred svojo odnosnico, čeprav bi v tem primeru opravljala vlogo desnega neujemalnega prilastka. Zanimiva je tudi stava predloga *na*, ki je obdržal svojo pozicijo ob odnosnici.

3.3.3.3 Povezovalc *k*

Analizirala sem še en pojav, ki je omenjen tudi v Smolej (2006a: 32), in sicer povezovalc *k*. V SMS-ih se je pojavljal v svojih polno zapisanih inačicah (*ker, ko, kot ...*), vendar pa tudi v svoji vokalno reducirani inačici – *k*, in sicer v funkcijskih vlogah, ki jih opravljata *ker* (SMS-i 1.3., 3.1., 3.2., 11.2.) ali *ko* (2-krat v SMS-u 2.2.). V ostalih vlogah ga nisem zaznala, pojavil pa se je v še eni vlogi, ki je nisem zasledila v Smolej (2006a), in sicer kot *kjer* v SMS-u 17.3.:

Skoda eva, no ja sej se bomo pa kmal me se dobile tko kot zadnjic, samo nekje k se bomo lahk pogovarjale ;) Lepo se mej

3.3.3.4 Povezovalc *tko da*

Pogosto se je v korpusu pojavila zveza *tko da*, kot najpogostejšo da-zvezo jo omenja tudi Smolej (2006b: 262), in sicer v obeh vlogah, ki jo je zaznala v korpusu spontano tvorjenih govorjenih besedil že omenjena avtorica.

V SMS-ih 3.3., 9.3., 10.1., 12.1. in 16.1. se je zveza *tko da* pojavila v vlogi povezovalca, ki nakazuje podajanje sklepa ali komentarja za del besedila, ki stoji pred samo besedno zvezo (Smolej 2006b: 263). V SMS-u 2.2. je zaznana drugačna vloga zveze *tko da*:

Ojla ... hmm trenutno nimava se nc v planu ... ker matic se spi ... je mel mal naporno noc :) tko da sporocim k se zbudi pa poklice ... da vidm kaj pa kako ... na rakitn sva bla vceri ... tko da lahko drinka popudne al pa zvecer ... ti sporocim k se zbudi :) (2.2.)

Zveza *tko da* se pojavi 2-krat, in sicer prvič v že prej omenjeni vlogi, medtem ko se drugič pojavi v vlogi smiselnega navezovanja na predhodni del besedila, ki pa ga je tvorka prekinila z vmesnim komentarjem – /.../ *da vidm kaj pa kako ... na rakitn sva bla vceri ... /.../* (tudi pri Smolej 2006b: 263).

3.3.3.5 Signal *ej*

V nekaj SMS-ih se je pojavil tudi govorni signal *ej*. Pojavil se je 6-krat, in to v 5-ih SMS-ih. V prvi pojavitvi v SMS-u 11.3. *ej* stoji na začetku povedi in izraža vzklik, ker je hkrati prva beseda besedila, hkrati izpolnjuje še vlogo pozdrava, razumemo ga lahko kot vzklik, s katerim

želi tvorka vzbuditi pozornost dopisovalca/-ke (Smolej 2012: 105) – /.../ Ej z nekimi letakom dobis 3 karte za ceno dveh! /.../

Podobno vlogo *ej* opravlja tudi v SMS-u 5.2., spet se pojavi kot prva beseda in ga delno lahko razumemo kot pozdrav oziroma vzklik, s katerim želi tvorka vzbuditi zanimanje dopisovalca/-ke, vendar pa se v nadaljevanju izkaže, da ima *ej* v tem primeru še eno vlogo, saj skupaj z napovedovalnim stavkom, ki mu sledi, napoveduje navedbo pomembne, nepričakovane informacije, hkrati pa dopisovalca/-ko poziva k večji pozornosti (Smolej 2012: 104):

Ej, pregledujem korpus ta pravih slovenskih kletvic ... Diploma ... Ko te naslednjic nekdo razpizdi, mu lahko reces: »da bi se vojeval z drisko!« :o in noben ne bo pomislu, da si cefurka ;)

Slednjo vlogo signal *ej* opravlja tudi v SMS-ih 11.1. in 9.1., ko mu sledi napovedovalni stavek, njemu pa pomembna, neobičajna, nepričakovana informacija. V SMS-u 11.3. se pri drugi pojavitvi *ej* pojavi v funkciji poudarjalca smisla/pomena sporočenega (Smolej 2012: 105) – /.../ ej no lej jo ni panike sploh ne tezis itak ce vem rada pomagam:P /.../

3.3.3.6 Ostali skladenjski pojavi

Pojavili so se tudi osamljeni skladenjski pojavi, ki pa so vseeno vredni omembe. V SMS-u 1.1. se je pojavila naslonska oblika osebnega zaimka moškega spola v tožilniku /.../ pa se ga vidmo pol u pondelk ;) /.../, ki običajno skupaj z glagolom tvori frazemesko sintagmo, po navadi z negativno konotacijo. V navedenem primeru ni zaznane negativne konotacije, gre pa za pojav, prisoten v govorjenem jeziku.

Čeprav slovenski jezik ne pozna zvalniške oblike samostalnika, je bila ta zaznana v SMS-ih anketiranke 9, in sicer je to obliko redno uporabila na začetku kratkih sporočil v njihovem pozdravnem delu – *Tinco moja* /.../ (9.1.), *Ljubavi* /.../ (9.2.) in *Cau, maso!* /.../ (9.3.). Anketiranka je sicer navedla, da v družinskem krogu komunicirajo samo v slovenskem jeziku.

Vplivu govorjenega jezika bi lahko pripisali oblike v dvojini, ki prevzemajo množinske oblike – pogosto za glagole v 1. osebi ženskega spola – *sva se trudle* (3.1.), *greve* (3.2.), *bova sle* (10.3.), *sva se zmenile* (17.1.), isti pojav se je pojavil tudi pri samostalniku – *dve urce* (12.3.).

Zanimiv je bil tudi način, ki izraža velelni naklon, le-ta je bil v SMS-ih lahko uresničen z velelniško obliko glagola ali pa z zvezo *daj* + osebna glagolska oblika v sedanjiku:

Dobro jutro ... dej ti vseeno rec se komu za cd sej jst se bom potrudila samo bolje 2 dobis kot nobenga :) (18.1.)

Analizirana besedna zveza se je pojavila v treh SMS-ih (11.1., 12.3. in 18.1.), drugi dve sta zanimivi tudi zato, ker je bil zvezi dodan še osebni zaimsek v drugi osebi ednine *ti*, kar nakazuje na dejstvo, da tvorci SMS-ov niso vedno gospodarni pri izražanju, kar sta za skladijsko raven zatrdili že Orel (2004: 420) in Kalin Golob (2008: 290). Slednja skladijsko negospodarnost pripisuje osebnemu odnosu, ki pa se izraža tudi na drugih jezikovnih ravneh, npr. v besedišču.

3.3.4 BESEDIŠČE

Pomembna jezikovna raven, ki je najpogosteje v središču analiz jezikovne podobe SMS-ov, je besedišče. Le-to je namreč izrazno in vizualno zelo bogato. K temu najverjetneje pripomore tudi dejstvo, da se pri tvorjenju besed in besednih zvez ne uporabljajo le črke, temveč tudi številke, ločila, simboli, eno izmed glavnih ekspresivnih sredstev pa so tudi emotikoni.

V SMS-ih se uporablja besedišče, ki pripada slovenskemu knjižnemu jeziku, pa tudi pokrajinsko zaznamovano besedišče (osrednjeslovensko) in sleng. Pojavili so se tudi tuji jeziki.

3.3.4.1 Tuji jezik

V zbranih sporočilih se je med tujimi jeziki najpogosteje pojavil, gledano z lingvističnega vidika, srbohrvaški jezik, in sicer se je s po nekaj primeri pojavil pri treh anketirancih (anketiranci 3, 9 in 12). Samo anketiranka 3 je zapisala, da v družini poleg slovenskega jezika uporabljajo tudi srbski jezik, in sicer je oče tisti, ki v njem odgovarja. Anketiranca 9 in 12 sta kot jezik komunikacije v družini navedla slovenski jezik. Največkrat je uporabljena le ena srbohrvaška beseda, obdajajo pa jo slovenske besede, tudi druge jezikovne ravni po navadi sledijo značilnostim slovenskega jezika, npr.: */.../ vreme je pa res ubiboze :) /.../ (3.3.)*, */.../ poklic k si kuci! (9.2.)*, */.../ ti kr lagano /.../ (12.2.)*

Poleg srbohrvaškega jezika sta se pojavila še angleški in nemški jezik. Slednji se je pojavil le v SMS-u 13.2. – */.../ Ja pol pa guten nacht und eine bolhen fur hilfe :P*³² Angleški jezik se ni pojavil tako pogosto, kot sem pričakovala. Tu bi morala opredeliti, katere besede pripadajo tujemu jeziku, v tem primeru angleščini, in katere pripadajo slengu, vendar pa imajo svoj

---

³² Lahko noč in eno bolho za pomoč.

izvor v tujem jeziku oziroma v angleščini. Tako pozdrava *cau* (9.3.) nisem pripisala italijanskemu jeziku, saj gre za besedo, ki je že slengovska stalnica.

V SMS-ih so se pojavljali citatni izrazi iz angleščine – *mail* (SMS 8.1.), ki je bil zapisan tudi ortografsko *mejl* (10. 2.), za omenjeno besedo je značilno pogosto pojavljanje v neformalni komunikaciji, zanimiva je tudi beseda *sorry*, ki ne zbuja dvomov, o tem, kateremu jeziku pripada, je pa tudi že del predvsem mladostniškega slenga. O njeni pogostnosti pričajo tudi različni načini zapisa, v korpusu sem naletela na dva – v SMS-u 1.3. kot *sory*, v SMS-ih 9.1. in 15.3. kot *sori* in na niti enega, ki bi ustrezal zapisu v angleškem jeziku. Pojavila se je tudi angleška beseda *life*, a le v svoji prevzeti obliki kot *lajf* (SMS 13.1.), ki je tudi že del mladostniškega slenga. Poleg prevzetih zapisov angleškega jezika pa so se pojavili tudi citatni zapisi, predvsem so bile to besedne zveze. Tako se je v SMS-u 3.3. pojavila besedna zveza *of course*, v SMS-u 11.2. pa glagolska besedna zveza *it is* (celotna besedna zveza – zveza *sobota it is*). V SMS-u 14.1. se je uresničil ravno obraten postopek, in sicer se je angleška besedna zveza slovenskemu jeziku prilagodila le na transkriptivni ravni *coffee time* je tako postal *kofi tajm*. Izraz se ni podredil slovenskemu jeziku na nobeni drugi jezikovni ravni.

3.3.4.2 Pogovorno besedišče

V SMS-ih se je pojavilo kar nekaj besed, ki pripadajo pogovornemu jeziku, so pokrajinsko ali slengovsko zaznamovane, pojavile pa so se tudi v primerih, ko bi bila njihova knjižna različica krajša, npr. v SMS-u 12.1. se je pojavila beseda *cajt* (čas) /.../ *ce bos mela cajt za kako pavzico* /.../, čeprav bi beseda *čas* lahko zavzela en ali celo dva znaka manj, če bi se odvila popolna redukcija samoglasnika. Če naštejemo le nekaj besed, ki so del slenga ali pokrajinsko zaznamovanega besedišča: *glih* (ravno)³³, *ful*, *fajn* (dobro), *kva* (kaj), *zrihtam* (uredim), *rata* (uspe), *pol* (potem), *drinka* (pijača), *A mas kej mucija?* (muci = maček), *kaj je hudga na njej* (hudo = privlačno), *sodelavc me je zapel* (zapeti nekoga = vztrajati pri druženju z nekom, ga okupirati, kljub njegovi nepripravljenosti do druženja) ...

3.3.4.3 Krajšave

Prostorska omejitev in okornost pri tipkanju sta dejavnika, ki bi lahko vplivala na priljubljenost rabe krajšav v kratkih sporočilih. Najprej bom pri analizi sledila opredelitvi krajšav v slovenskem pravopisu (§1020–§1025):

---

³³ Ker se zaradi večje preglednosti nisem odločila za navajanje sms-ov, v katerih se pojavljajo omenjene besede, so v oklepajih zapisane knjižne inačice. Najverjetneje pa tudi te za večino bralcev ne bi bile potrebne, še posebej za tiste iz osrednjeslovenske regije.

- kratice: *lp* (2.3., 14.3.), *sms* (7.1.), *fb* (9.1.), *cv* (11.1.), *tv* (16.3.);
- simboli: *2h* (11.2.), *11-ih* (17.1.) in *4-ih* (17.2.);
- okrajšave: *lj* (9.1. in 10.1.), *prbl* (16.2.).

V korpusu se ni pojavila nobena formula, pojavile pa so se tudi krajšave, ki jih predstavljena opredelitev ne zajema povsem, to so *ql* (1.2.), *mi2* (4.1.) in *tnx* (10.1.). Medtem ko je izvor prve in druge krajšave njuna zvočna podoba v angleščini, je tvorec sporočila pri zapisu *mi2* izkoristil tako vizualno (številka) kot zvočno podobo (številka in del zaimka *midve*) slovenskega jezika.

Ker definicije, ki jih ponuja tudi slovenski pravopis, ne morejo zajeti vseh pojavov v SMS-ih, je Crystal ponudil drugačno opredelitev krajšav in ostalih besedno-vizualnih pojavov v SMS-ih (2008: 37–62). Crystal je poudaril, da sicer v SMS-ih najdemo nekaj novosti, ki pa niso lingvistične novosti, gre za lingvistične postopke, ki lahko datirajo celo v čas pred razvojem tehnologije. Navedel je 6 postopkov, po katerih so lahko nastali jezikovni pojavi v SMS-ih:

- Logogrami in piktogrami (37): logogram je grafem, ki predstavlja besedo ali morfem, lahko se pojavi v kombinaciji s črko, morfemom, ali s katero drugo grafično enoto. Sem bi lahko uvrstili tudi besedo *mi2* iz SMS-a 4.1. Pri piktogramu pomen razberemo iz vizualne oblike znakov, sem je Crystal uvrstil tudi emotikone. Logogrami in piktogrami se med seboj razlikujejo po načinu branja – pri prvih pomen izvira iz izgovora logograma, pri drugem pa iz njegove vizualne podobe.
- Kratice (41): avtor sem umesti kratice, ki so nastale s krajšanjem na začetne črke, navaja predvsem angleške kratice, ki pa so znane tudi slovenskim uporabnikom – *NP* = *no problem*. Sem bi lahko prišteli tudi *lp* (SMS-a 2.3. in 14.3.), gre za okrajšano besedno zvezo *lep pozdrav*. Crystal meni, da se precenjuje obseg in pogostnost rabe kratic in logogramov v SMS-ih, saj se jih le nekaj uporablja pogosteje (2008: 43). Tudi v svoji analizi sem prišla do podobnega zaključka, saj se je pojavila ena kratica (*lp*), en logogram (*mi2*), v primeru, ko bi se lahko uporabila kratica (*LSM*), pa sta uporabnici uporabili daljšo možnost – */.../ do takrat se pa lepo mej&lubcka**** (9.3.) in */.../ Lepo se mej* (17.3.).
- Izpuščanje črk (45): ta postopek se razlikuje od postopka tvorjenja kratic v tem, da se ne krajšajo vse črke do začetnih črk, nekatere vmesne črke obstanejo, vendar pa se najpogosteje krajšajo prav samoglasniki. Sem avtor prišteva tudi simbol *cm* in

angleški *mth* za *month* (slov. mesec). Mogoče bi lahko sem uvrstili *prbl*, ki se je pojavil v SMS-u 16. 2., pa tudi *tv* iz istega SMS-a in *fb* iz SMS-a 9.1.

- Neknjžno črkovanje (48): avtor najprej zatrdi, da tvorci lahko črkujejo napačno zavedno ali nezavedno. Glede na pogostnost napačnih črkovanj pa Crystal sklepa, da gre za namerno kršitev pravopisnih pravil. Glede na dejstvo, da se beseda *tako*, niti v enem SMS-u ni pojavila v obliki *tako*, temveč vsakič kot *tko*, bi jo lahko uvrstili v to skupino.
- Skrajšanje (50): gre za postopek, ko se beseda skrajša tako, da se ji odvzame pomensko poln del, npr. v angleščini *mon* = *Monday* (slov. *ponedeljek*), *day* (slov. *dan*) je namreč del besede, ki se ponavlja. Tudi v slovenščini lahko zabeležimo ta pojav, npr. *bus* = *avtobus*. V svojem korpusu nisem zaznala besede, ki bi ustrezala tej skupini besed.
- Prave novosti (53): avtor najprej sklene, da se v jeziku SMS-ov pravzaprav ne pojavi noben nov postopek, prav tako ta jezik ni nerazumljiv. Edina novost je ta, da so ti postopki popeljani na višjo raven. Zato Crystal v skupino pravih novosti uvrsti tiste jezikovne pojave v SMS-ih, ki združujejo več prej omenjenih postopkov. Podan je primer v angleščini *cu2nite* = *se vidiva zvečer*, ki združuje logogram in nekknjižno črkovanje. V to skupino bi lahko uvrstili tudi *tnx* iz SMS-a 10.1., ki združuje v sebi tako nekknjižno črkovanje kot izpuščanje črk (*thanks* = *tenx* = *tnx*).

Dejstvo, da jezik SMS-ov ne vsebuje neznanih novosti, temveč združuje postopke, ki so znani že iz zgodovine, je v diplomski nalogi izpostavila tudi Michelizza (2006: 37), hkrati pa je poudarila, da nastanek novega koda – v tem primeru jezika SMS-ov – še ne vpliva nujno na pismenost in spremembo knjižnega jezika (ibid.)

3.3.5 POZDRAVI

Ker so bili SMS-i zbrani tako, da so lahko anketiranci posredovali kateri koli SMS, so se v korpusu pojavili tudi SMS-i, ki ne izkazujejo začetnega ali končnega pozdrava, obstaja možnost, da se pozdrav ne pojavi, ker je bil zapisani SMS osrednji del konverzacije, in ne začetni ali zaključni, možno pa je tudi, da posameznik pri pisanju ne upošteva norm, ki izhajajo iz pisnega jezika ali pa so bili drugi kontekstualni dejavniki tisti, ki so nadomestili potrebo po začetnem in končnem pozdravu.

3.3.5.1 Začetni pozdravi

Vseeno se je pojavilo nekaj začetnih in končnih pozdravov oziroma so se pojavile besede ali besedne zveze, ki opravljajo vlogo pozdravov. Kot najpogostejši začetni pozdrav se je pojavil *Hej* (8-krat), pojavili so se še *Cau, Hojla, Ojla, Ojij, Zdravo, Dobro jutro ...* Pogosto se je pojavila tudi zveza pozdrava in imena *Cau, maso!* (9.3.), *Hej natasa* (17.1.), pojavili so se tudi začetki samo z imenom, vzdevkom dopisovalca *Tinco moja* (9.1.), *Anci kako si?* (11.1.), *Ruzaaa* (12.1.), *Misa!* (12.2.), *Rojko* (12.3.), pri anketirancu 12 so se vsi posredovani SMS-i začeli z imenom oziroma z vzdevkom, kar bi lahko označili za značilnost njegovega idiolekt. Pojavila sta se tudi začetna pozdrava, ki se začenjata z medmetom – *O Anci* (5.1.) in *WOW!!!* (15.1.). Zanimiv je tudi začetek v SMS-u 6.1. – *Kva je student no /.../,* saj gre za pomensko izpraznjeno vprašanje, ki izpolnjuje predvsem fatično funkcijo.

3.3.5.2 Zaključni pozdravi

Zaključki SMS-ov so ponudili raznovrstnejše gradivo, tudi znakovno gledano je večina uporabnikov za zaključevanje SMS-a uporabila več znakov kot za začetni pozdrav. Pojavili so se tipični pozdravi, kot so *papa, ajd/e* in *lp*, nekaterim je sledil tudi emotikon, npr. v SMS-u 10.3. *papa** ali v SMS-u 14.3. *lp :)*. Še enkrat se je tudi potrdila trditev, da tvorci le niso tako gospodarni pri svojem izražanju, kot velja splošno prepričanje, saj se je pojavil izraz istega čustva z besedo in s simbolom, npr. *lubcka**** (9.3.) ali uporaba izraza, za katerega večina uporabnikov pozna tudi kratično različico (*LSM*) *Lepo se mej* (17.3.). Zelo pogosta pa je zaključna oblika, s katero tvorec izrazi zagotovilo, naročilo ali pa izrazi željo, po navadi v zvezi s počutjem, razpoloženjem dopisovalca/-ke, temu pa lahko sledi pozdrav, npr.:

- */.../ se javm ko prideva nazaj, do takrat se pa lepo mej&lubcka**** (9.3.),
- */.../ pocivaj se naprej in se kmalu kej widmo :)* (2.1.),
- */.../ fajn bodi pa se kujemo ;)* (4.1.),
- */.../ Pozdravi ostale in lepo praznuj.* (8.3.),
- */.../ Lepo se mej* (17.3.).

Sicer napisane formule niso neznanka, saj se pogosto uporabljajo tudi v govorni komunikaciji, se pa v njih še dodatno razkriva način dojemanja SMS-ov s strani uporabnikov. Čeprav takšni zaključki porabijo veliko znakov, tvorci pri njih ne skoparijo, pravzaprav so celo daljši kot začetni pozdravi. To bi lahko povezali z naravo komunikacije preko SMS-ov, ki se lahko zaključijo kadarkoli, zato uporabniki pogosto ne zaključijo sporočila z nedvoumnim pozdravom

ali pa to naredijo zelo subtilno, saj se zavedajo omejitve pisnega medija, pa vendar ne želijo narediti nevljudnega vtisa.

3.3.6 MEDMETI IN EMOTIKONI

V skladu z že povedanim, torej da se komunikacija preko SMS-ov odvija predvsem med ljudmi, ki se dobro poznajo (Kalin Golob 2008: 293) skoraj da ne preseneča dejstvo, da je jezik SMS-ov obarvan z ekspresivnimi jezikovnimi sredstvi. Razlika med medmeti in emotikoni je le v tem, da se pri prvih to uresničuje preko njihove zvočne podobe, ko jih preberemo, medtem ko emotikoni posredujejo razpoloženje tvorca preko vizualne oblike.

V SMS-ih se je pojavilo 14 medmetov, 6 za izražanje smeha (*haha, hehe, heheheheheh, hihhi ...*), pojavili pa so se tudi posnemovalni medmeti *mwa* (3.1.), *hmm* (2.2.), *jah* (2.3.) ... Od 14 medmetov so kar 12 uporabile ženske, večina jih je bila uporabljenih v prijateljskih SMS-ih – 7. Pri moških sta bila zapisana dva medmeta *WOW* (15.1.) v prijateljskem SMS-u in *hehe* (13.3.) v ljubezenskem SMS-u.

Podobno funkcijo kot medmeti opravljajo tudi emotikoni. Jarnovič (2007: 68) jih opredeli kot semantično obogateno rabo ločil, katere funkcija je predvsem pisno izražanje čustev in dodajanje pomenskih odtenkov.

Emotikonov namenoma nisem uvrstila pod posebno rabo ločil, saj kljub svojemu izvoru dandanes večina telefonov razpolaga z možnostjo izbire emotikona kot vizualne oblike. Vseeno bodo emotikoni v diplomskem delu zaradi lažje predstave zapisani z ločili. Analiza korpusa je pokazala, da je bilo uporabljenih 53 emotikonov, kar 28-krat je bil uporabljen *:)*, pojavil pa se je le en emotikon, ki predstavlja negativno čustvo – žalost *:(* (9.1.).

Analiza emotikonov je pokazala, da je bilo največ emotikonov, uporabljenih v SMS-ih, namenjenih prijateljem, in sicer 44 emotikonov v 36-ih SMS-ih, 3 emotikoni so bili uporabljeni v 7-ih SMS-ih namenjenih ljubezenskemu partnerju, 6 emotikonov pa je bilo uporabljenih v 6-ih SMS-ih namenjenih družinskemu članu.

Glede na spol se je izkazalo, da ženske pogosteje uporabljajo emotikone, in sicer povprečno na eno sporočilo uporabijo več kot en emotikon, medtem ko moški povprečno v dveh sporočilih uporabijo en emotikon. Tako pri enih kot pri drugih se je največ emotikonov uporabilo v SMS-ih, namenjenih prijatelju/prijateljici. Ne le, da so ženske uporabile več emotikonov, njihovi so bili tudi raznovrstnejši, saj so uporabile 8 različnih podob: *:), ;), :D,*

:P, :*, :)), :O, :(. Moški so uporabili le polovico toliko podob: :), ;), :D in :P. Rezultati razdelitve po spolu se ujemajo z zaključki, ki jih je izpeljala že Jarnovič (2007: 70): ženske uporabljajo več emotikonov, saj pri SMS-komunikaciji pripisujejo večjo pomembnost čustveni komponenti.

3.4 ZAKLJUČKI ANALIZE

Analiza SMS-ov je potrdila mnoge zaključke, do katerih so prišli tudi drugi lingvisti. Ženske sicer res pripisujejo večji pomen čustveni komponenti SMS-ov kot moški, kar nakazuje tudi pogostejša in raznovrstnejša raba emotikonov in medmetov, SMS-i pa so prej kot gospodarnost potrdili negospodarnost pri izražanju – tako najdemo v SMS-ih strukture, ki le povečujejo število znakov in ne zmanjšujejo, npr. ponavljanje besed: *debil debil :(* (9.3.), *bolj tko tko* (12.1.); pleonastična uporaba osebnega zaimka: */.../ Mene p tina sprasuje ce jst pridem ...* (18.3.), */.../ a mas morda ti moje zapiske od Đurđe za 1.Semester? /.../* (14.3.); raba daljših struktur, čeprav slovenski jezik nudi krajše, npr.: velelniški naklon: *Rojko, ti dej sam sporoc /.../* (12.3.); raba večjega števila znakov, simbolov, npr.: *ljubim te****** (9.1.).

Potrdil se je tudi še en zaključek, ki je bil do sedaj pogosto omenjan v raziskavah, in sicer da isti tvorec pri zapisovanju SMS-a ni dosleden v zapisu (Crystal 2008: 57). V SMS-u 3.1. najdemo različna zapisa besede vseh:

Jaa se bomo zmenle en vikend da se vidmo me 4, no res naju veseli da ti je vsec darilo, k sva se trudle uzivet kaj vse bo teb usec da bos vesela, trud se je poplacu :) Mwa :* :*

Vendar pa se je po drugi strani izkazalo, da so tvorci pri zapisu nekaterih besed zelo dosledni, predvsem pri zapisu osebnega zaimka v prvi osebi ednine. Pojavili so se namreč trije različni zapisi *jz*, *js* in *jst*, in če je tvorec uporabil enega, je tega uporabil tudi v svojem drugem sporočilu, npr.: anketiranka 11 je zaimek *jz* uporabila v vseh treh SMS-ih (11.1., 11.2. in 11.3.), tudi pri anketiranki 18 je zaimek *jst* uporabljen v več kot enem SMS-u, in sicer v SMS-ih 18.1. in 18.3.

Tvorcem SMS-ov ne moremo očitati slabega občutka za jezik, kvečjemu je ta še bolj pretanjen, kar nam je nakazal različen zapis besede *kaj*, razlika izhaja prav iz različnosti pomena (*kaj* kot poljubnostni zaimek, pogosto *kej* v osrednjeslovenskem govoru). Torej gre pri komunikaciji preko SMS-ov za izkoriščanje glasovnih in pomenskih odtenkov besed, kar so uporabniki te komunikacije tudi zavedno ali nezavedno zaznali. Vendar tega ne moremo označiti kot slab občutek za jezik, kvečjemu je ta bolj razvit, dejavniki, ki pogojujejo SMS-

komunikacijo, pa so tisti, ki ta jezikovni čut tudi spodbujajo in razvijajo v smer, ki sicer ne ustreza pravilom knjižnega jezika, se je pa odlično obnesel v komunikaciji preko elektronskih medijev. Uporabnike SMS-ov lahko le opremimo s primernim jezikovnim znanjem in z zavestjo o prilagajanju pri uporabi različnih zvrsti jezika v različnih situacijah, s čimer pa bi bilo treba začeti že v obveznem izobraževalnem procesu.

4 SKLEP

Več avtorjev je poskusilo opredeliti jezik SMS-ov: Orel (2004: 408) ga je opisala kot rezultat spremembe prenosnika iz prvotno govorjenega diskurza v pisnega, funkcijsko gledano pa ga je uvrstila v praktičnosporazumevalno zvrst. Hkrati je tudi poudarila, da gre za pisno komunikacijo, izhajajočo iz govora, ki pa je lahko tako knjižna kot neknjižna (ibid.). Jarnovič (2007: 66–67) je na podlagi rezultatov, ki jih je pridobila preko vprašalnikov, zaključila, da je jezikovna podoba SMS-ov odvisna predvsem od načina dojetja tovrstne komunikacije s strani posameznikov, ta način pa naj bi bil pogojen s posameznikovo izobrazbo. Medtem ko naj bi posamezniki z višjo in visoko izobrazbo komunikacijo preko SMS-ov dojemali kot pisno komunikacijo in zato pretežno uporabljali knjižni jezik, naj bi posamezniki z nizko in srednjo izobrazbo komunikacijo preko SMS-ov dojemali kot govorno komunikacijo, zato v SMS-ih najpogosteje uporabljajo pogovorno slovenščino. Avtorica je podala še dodatno pojasnilo, kaj označujeta pojma knjižna slovenščina in pogovorna slovenščina, ki ju je uporabila v svojem članku. Kot je razložila, ju ne smemo dojemati kot pojma knjižni jezik in pogovorni jezik v jezikovnosistemskem smislu, temveč gre za zasilna izraza, medtem ko naj bi bila dejanska jezikovna podoba SMS-ov nekakšen specializiran diskurz. Avtorica je na tem mestu navedla Katza in Aakhusa (Jarnovič 2007: 67), ki trdita, da je značilnost vseh informacijsko-komunikacijskih tehnologij jezikovna podoba, pri kateri gre za nekakšno vmesno obliko med govorjeno in pisno komunikacijo. Kalin Golob (2008: 287) meni, da je nesmiselno v središče analize jezika SMS-ov postavljati odklone od knjižnega jezika, zadržala pa je, da novejša oblike komunikacije, ki so posledica informacijsko-tehnološkega razvoja, spreminjajo rabo pisnega jezika.

Ravno pozicija pisnega jezika v zavesti uporabnikov nekega jezika, v tem primeru slovenščine, je najverjetneje tista, ki predvsem v laični javnosti zbuja strah pred »kvarnim« vplivom jezika SMS-ov na knjižni jezik in njegovo neoporečno rabo, saj knjižni jezik primarno dojemamo kot pisen, medtem ko je neknjižni jezik primarno govorjen. Neupoštevanje norm knjižnega jezika pri jezikovnih uresničitvah v SMS-ih pa, kot je dokazano že z izsledki prej omenjenih avtorjev, ni posledica nepoznavanja teh norm, temveč kvečjemu izkoristek danosti novejšega medija.

Prav možnosti, pa tudi omejitve, ki jih ponuja nova tehnologija, so tiste, ki vplivajo na jezikovno prilaganje njenih uporabnikov. Tudi Crystal (2008: 147) je zapisal, da se v SMS-ih ne pojavi nov jezik, temveč gre le za prilagoditev novemu mediju, hkrati je dodal, da se je isto dogajalo že v preteklosti, in sicer pri izumu tiska, telegrafa, telefonskega komuniciranja ...

Kar loči jezikovni izraz SMS-ov od jezikovnih izrazov, ki so se oblikovali pri prej naštetih izumih, je dejstvo, da je tokrat gonilna sila prilagajanja jezikovnega izraza mladina, medtem ko naj bi bil jezikovni izraz pri naštetih izumih prilagojen s strani starejših (ibid.). Lahko predpostavim, da je želel avtor z razmejitvijo na dve generacijski skupini izpostaviti dejstvo, da gre za družbeni skupini z različnima ravnema družbene moči. Medtem ko bi lahko mladino uvrstili v moratorijsko skupino (Skubic 2005:174), ki še ne sodeluje v produkciji dobrin, zato tudi ne poseduje prave družbene moči, so na drugi strani starejši posamezniki, torej tisti, ki so že vpeti v delovni trg, že sodelujejo v produkciji delovnih skupin, s čimer naj bi jim bila tudi dana družbena moč. Iz teh vrst po navadi tudi izhajajo različne avtoritete, ki določajo in odločajo o normiranosti knjižnega jezika.

Različne kršitve norm knjižnega jezika, ki se pojavljajo v kratkih sporočilih, so prej kot rezultat nepoznavanja norm plod jezikovne ustvarjalnosti uporabnikov SMS-ov, ki pa ni pogojena le z omejitvami SMS-komunikacije, temveč je njen izvor tudi v človekovi težnji igrati se z jezikom (Crystal 2008: 71).

Jezikovne uresničitve v SMS-ih ne dokazujejo nastanka novega jezika, po trditvah Crystala (2008: 37) niso neznani niti jezikovni postopki, po katerih nastajajo različne krajšave, značilne za komunikacijo preko SMS-ov. SMS-i izkoriščajo tako značilnosti pisnega kot govornega jezika, kar je najočitneje ravno v izrazih, kot je npr. *mi2* (midva ali midve), ko je za razumevanje besede treba besedo prebrati, a tudi izreči. Jezik SMS-komunikacije ni kodificiran, za eno besedo lahko obstaja več različic (Crystal 2008: 32), prav tako so v nastajanju tudi konvencije v zvezi z uporabo kratkih sporočil, kar je razvidno že v različnih možnostih zapisa besedne zveze Short Message Service (SMS).

Najverjetneje je ravno variantnost jezikovnega izraza v kratkih sporočilih tista, ki zbuja nelagodje v jezikovni sredini, kot je slovenska, v kateri ima jezik pomembno simbolno vlogo povezovanja. Enotnost knjižnega jezika je bila v slovenski zgodovinski izkušnji nujna za povezovanje geografsko in socialno različnih govorcev (Stabej 2010: 50). V SMS-ih pa se isti jezik pojavlja v različnih zapisih, kar najverjetneje še ne bi bil opazen pojav, če ne bi bila komunikacija preko SMS-ov zelo razširjena. Poleg uradnih SMS-ov (te po navadi različna podjetja posredujejo svojim strankam ali potencialnim strankam) ali SMS-storitev (storitve, na katere se imamo možnost naročiti, kot je npr. napovedovanje vremena, obveščanje o razmerah na cesti itd.) so lahko javno objavljeni tudi SMS-i zasebne narave, npr. v posebnih straneh v različnih mladostniških revijah – takšen korpus je za svojo analizo uporabila tudi

Orel (2004), k razširjenosti SMS-komunikacije pa številčno najbolj prispevajo ravno SMS-i, izmenjani v povsem zasebni komunikaciji. Komunikacija preko SMS-ov je razširjena oblika komunikacije, s katero se je srečal skoraj vsak lastnik mobilnega telefona, le-teh pa je vse več, saj je mobilni telefon prej kot razkošje že potreba. In ravno prisotnost SMS-ov na različnih področjih posameznikovega življenja je tista, ki daje občutek vseprisotnosti jezika SMS-ov v naši družbi, kar najverjetneje nekaterim vzbuja strah, da bi lahko takšno jezikovno izražanje ogrozilo ali kvarilo knjižni izraz.

Dvomim, da bi lahko jezikovni izraz v SMS-ih kakorkoli nadomestil izražanje v knjižnem jeziku, saj ravno njegova delna podvrženost vplivu dejavnika geografske pripadnosti ne izpolnjuje ene izmed pomembnih funkcij knjižnega jezika – povezovalne funkcije. Bi pa lahko obogatil knjižni jezik, predvsem pri upoštevanju besedotvornih postopkov, ki se kljub splošni uporabi (sploh v SMS-ih) ne omenjajo v normativnih jezikovnih priročnikih, npr. že prej omenjeni primer zapisa besede *mi2*.

Pri preučevanju jezikovnega izraza v SMS-ih imamo priložnost slediti priporočilu, ki ga v svojem članku navaja Stabej (2010: 55), ki pravi, da naj jezikoslovna znanost potencialnost jezikovega izraza raziskuje predvsem glede na »že realizirano, tipično, skupno, saj se bo tako najlaže izognila marsikaterim spoznavnim pastem, predvsem pa nezavednemu ideološkemu usmerjanju in učinkovanju lastne dejavnosti«. Tako bomo imeli možnosti pridobiti verodostojne podatke o značilnostih jezikovnega izraza, vendar pa moramo biti pripravljeni na možnost, da se bodo pojavili raznovrstni zaključki, s katerimi ne bomo mogli jasno opredeliti jezikovnega izraza v SMS-ih, saj zaenkrat ne obstaja potreba po normiranosti jezikovnega izraza.

Bolj kot kadarkoli prej je na preizkušnji naše dojemanje jezika, ki vse pogosteje in slikoviteje dokazuje svojo neomejenost pri naboru sredstev za izražanje. Mogoče je ustrezen recept za natančnejše pojmovanje jezika tisti, ki sta ga navedla že De Beaugrande in Dressler (1992: 96), ki sta za najobetavnejši način premostitve prepada med dejanskimi jezikovnimi pojavi in teoretičnimi modeli svetovala pojmovanje tvorjenja in sprejemanja besedila kot verjetnostno operacijo.

Dejstvo, ki ga mora sprejeti tako laična kot strokovna javnost, a ki nas hkrati bega, je, da se bodo preučevanja SMS-ov in jezikovnega izraza v njih še nekaj časa sklepala z odprtimi in nezaključenimi zaključki.

5 LITERATURA IN VIRI

- Robert-Alain De Beaugrande in Wolfgang Ulrich Dressler: *Uvod v besediloslovje [Introduction to text linguistics]*. Iz slovenščine prevedli Aleksandra Derganc in Tjaša Miklič. Ljubljana: Park, 1992.
- David Crystal: *Txtng: the Gr8 Db8*. Oxford; New York: Oxford University Press, 2008.
- Velemir Gjurin: Interesne govornice sleng, žargon in argo. *Slavistična revija* 22/1. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 1974. 65–81.
- *History of the Cellular (Cell/Mobile) Phone – Technology – Short Message Service (SMS)*: <<http://www.historyofthecellphone.com/technology/sms.php>>. (Dostopno: 10. 9. 2012.)
- Urška Jarnovič: Sms-ov glas seže v deveto vas. *Mesto in meščani v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2006 (Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, 42). 215–219.
- Urška Jarnovič: Diskurzivne značilnosti sms-ov. *Jezik in slovstvo* 52/2. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 2007. 61–79.
- Monika Kalin Golob: SMS-sporočila treh generacij. *Slovenščina med kulturami*. Celovec: Slavistično društvo Slovenije, 2008 (Slovenski slavistični kongres). 283–294.
- Simona Kranjc: Jezik v elektronskih medijih. *Slovenski knjižni jezik – aktualna vprašanja in zgodovinske izkušnje*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2003 (Obdobja, 20). 435–446.
- Nataša Logar: Nove tehnologije in nekateri nesistemske besedotvorni postopki. *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne resničnosti*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2004 (Obdobja, 22). 121–132.
- Mija Michelizza: *Pragmatična primerjava jezika SMS-jev v slovenščini in španščini*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani; Filozofska fakulteta; Oddelek za slovenistiko, 2006.
- Mija Michelizza: Jezik SMS-jev in SMS-komunikacija. *Jezikoslovni zapiski* 14/1. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2008. 151–166.
- Irena Orel: Sporazumevanje nekoč in danes – od vzorcev pogovorov do mladostniških SMS-ov. *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne*

- resničnosti*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2004 (Obdobja, 22). 407–422.
- Andrej E. Skubic: Sociolekti od izraza do pomena: kultiviranost, obrobje in eksces. *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne resničnosti*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2003 (Obdobja, 22). 297–320.
  - Andrej E. Skubic: *Obrazi jezika*. Ljubljana: Študentska založba, 2005.
  - *Slovenski pravopis*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 1997.
  - Mojca Smolej: Nekateri skladenjski značilnosti spontano tvorjenih besedil govorcev Ljubljane. *Mesto in meščani v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete, 2006a (Seminar slovenskega jezika, literature in kulture, 42). 22–34.
  - Mojca Smolej: *Vpliv besedilne vrste na uresničitev skladenjskih struktur: primer narativnih besedil v vsakdanjem spontanem govoru*. Disertacija. Ljubljana: Univerza v Ljubljani; Filozofska fakulteta; Oddelek za slovenistiko, 2006b.
  - Mojca Smolej: *Besedilne vrste v spontanem govoru*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2012.
  - Marko Stabej: Slovnica in ideologija. *Vloge središča: konvergenca regij in kultur*. Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, 2010 (Slovenski slavistični kongres). 45–56.
  - *Short Message Service*: <http://en.wikipedia.org/wiki/Short_Message_Service>. (Dostopno: 10. 6. 2012.)
  - *Sporočila SMS in MMS*: <<http://www.simobil.si/sl/services.cp2?cid=28ED5050-6F94-5580-A795-99580B127665&linkid=service>>. (Dostopno: 10. 6. 2012.)
  - *Sporočila SMS in omejitve glede dolžine*: <<http://www.simobil.si/sl/services.cp2?cid=320C40BD-C7E3-7744-E1F5-B394F14705BB&linkid=service>>. (Dostopno: 10. 6. 2012.)
  - Statistični urad Republike Slovenije: <<http://www.stat.si/>>. (Dostopno: 10. 6. 2012.)
  - Statistični urad Republike Slovenije: *Podatkovne storitve po statusu uporabnika in po vrsti storitve, Slovenija, četrtno*: <http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=2963307s&ti=&path=../Database/Ekonomsko/23_29_informacijska_druzba/20_elektronske_stor_postne/02_29633_elektronske_storitve/&lang=2>. (Dostopno: 6. 9. 2012.)

- *The World in 2010*: <<http://www.itu.int/ITU-D/ict/material/FactsFigures2010.pdf>>. (Dostopno: 10. 9. 2012.)
- Jože Toporišič: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja, 2000.
- Tušmobil: <http://www.tusmobil.si/storitve.html#_up2&_side1>. (Dostopno: 22. 9. 2012.)
- Milena Žic Fuchs in Nina Tuđman Vuković: Communication technologies and their influence on language: Reshuffling tenses in Croatian SMS text Messaging. *Jezikoslovlje* 9/1–2. Osijek: Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera, 2008. 109–122.
- Matej Žist: *Komunikacija v novih medijih*. E-diplomska naloga. Ljubljana: Univerza v Ljubljani; Filozofska fakulteta; Oddelek za slovenistiko, 2003.

6 PRILOGE

6.1 VZOREC ANKETE

ANKETA

Sem Tina Časar, absolventka slovenistike na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, in za zaključek svojega študija pripravljam diplomu z naslovom JEZIKOVNE URESNIČITVE V SMS-ih. Ker je del diplome tudi raziskava, bi te prosila, če si lahko vzameš nekaj minut časa in izpolniš vprašalnik. Raziskava je sestavljena iz dveh delov, ob izpolnjevanju vprašalnika bi te prosila še, če mi lahko posreduješ vsaj eno svoje poslano sporočilo. Prosila bi te, da SMS ni čestitka za rojstni dan in da ni namenjen uradni osebi, najbolj bi bili dobrodošli SMS-i, ki so bili poslani prijatelju, prijateljici. Raziskava je anonimna, imena ne bojo navedena, prosila pa bi te, da SMS-ov ne spreminjaš, saj bojo izsledki raziskave verodostojnejši, če bom imela na razpolago avtentične SMS-e.

Datum izpolnjevanja vprašalnika: _____

1. Letnica rojstva

_____

2. Spol (obkroži)

moški / ženski

3. Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika (obkroži)

a) Osnovna šola

b) Srednja šola

c) Visoka, višja šola

4. Kraj šolanja (dopolni)

Osnovna šola v _____.

Srednja šola v _____.

Visoka, višja šola v _____.

5. V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.

---

6. Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namen te raziskave? (obkroži ali dopolni)

prijateljski / ljubezenski / družinski

---

7. Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?

Hvala, ker si si vzel/a čas in sodeloval/a v raziskavi. ☺

6.2 IZPOLNJENE ANKETE IN POSREDOVANI SMS-i

Anketa 1 (4. 6. 2012)³⁴

Letnica rojstva	1988
-----------------	------

Spol	Moški
------	-------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem jeziku.
---	----------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	prijateljski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Zaradi dolžine in sloga pisave (zaradi ljubljanskega narečja).
---	--

---

³⁴ Datum izpolnjevanja ankete.

1.1. SMS

Hej ni panike no velja ce bo na vajah bom pogledu pa se podpism ;) pa se ga vidmo pol u pondelk ;) dobr se nauc

1.2. SMS

Ze zjutri ob pol 9 :) no ql da vem da pridm tud jz sam sm mislu da odpade ker so ble u moodlu ta tedn. Al bi su ti na une ob 10 da se naspimo na katere gremo?

1.3. SMS

Hej sory k pozn pism ;) hvala za rlju .. Pa se neki a juttr mamu buzetija k nc ne pise da odpade? A prids na fax juttr? Uzivi

Anketa 2 (10. 6. 2012)

Letnica rojstva	1986
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	visoka/višja šola
---	-------------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	Slovensko, z očetom bosansko.
---	-------------------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	družinski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Poslani sms-i so bili med zadnjimi poslanimi in so imeli nekaj vsebine – ostali so bili krajši oziroma so vsebovali preveč osebnih podatkov.
---	--

2.1. SMS

Ja kmalu bo konc, manjkas da bi sle na tortico in proslavt konec predavanj :) amapk nadoknadimo po uspesno opravljenem izpitu :) pocivaj se naprej in se kmalu kej widmo :)

2.2. SMS

Ojla ... hmm trenutno nimava se nc v planu ... ker matic se spi ... je mel mal naporno noc :) tko da sporocim k se zbudi pa poklice ... da vidm kaj pa kako ... na rakitn sva bla vceri ... tko da lahko drinka popudne al pa zvecer ... ti sporocim k se zbudi :)

2.3. SMS

Dan dan...smo mal prej smo se razpakerale ... jah hotel ni glih luksuzn ampak za prespat bo ... a vi ze delate sej se juttr pol pa vikend :) se kej tipkamo, lp vsm

Anketa 3 (11. 6. 2012)

Letnica rojstva	1987
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem, oče je edini član, ki odgovarja v srbskem jeziku.
---	---

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	družinski
2.	prijateljski
3.	prijateljski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Za te sms-e sem se odločila, ker je iz njih najbolj razviden stil pisanja mladih v današnjem času.
---	--

3.1. SMS

Jaa se bomo zmenle en vikend da se vidmo me 4, no res naju veseli da ti je vsec darilo, k sva se trude uzivet kaj vse bo teb usec da bos vesela, trud se je poplacu :) Mwa :* :*

3.2. SMS

Dubla sm nama ful slatkega za popoldne mam celo vrecko heheheheh pa revij

Zdej je mal zatisje k majo predavanje

Ulet kej prej ce se ti da da greve en krog pobrt stvari za djabe ce hocs heheheheheh

3.3. SMS

Ojjj, evo mel smo majstora pa sm doma ceu dan pomagala, tko da se mi tud ne bi dal iz :), vreme je pa res ubiboze :), drgac sm uredu, kako si ti?

Ja vidimo se v pondelk of course :) :*

Anketa 4 (11. 6. 2012)

Letnica rojstva	1986
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	visoka, višja šola
---	--------------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem in srbskem jeziku.
---	---------------------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	službeni - sodelavec

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	<ul style="list-style-type: none"> - Osebe, katerim sem pošiljala (osebe, s katerimi si pogosto dopisujem) in - dolžina sms-a.
---	--

4.1. SMS

Hej! sabi, a ti gres na vrhnisko noc? mi2 s tino ne bova sli. delava zdaj na tekmah in bova sele pozno doma. pa se vreme je cudno. fajn bodi pa se cujemo ;)

4.2. SMS

Hej! sem potrdila tekmo na novi nacin in je super tisto okence z obvestilom!! Sej ti si pa na uri, kajne (ceprav si se nepotrjen :))?

4.3. SMS

Hej! dans sem pa ze budna :) a se dobiva 7:40? ti je ok?

Anketa 5 (15. 6. 2012)

Letnica rojstva	1987
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Sanskem mostu (BiH) in v Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	Večinoma v slovenščini, vendar si pogosto pomagamo tudi z različnimi vložki iz južnoslovanskih jezikov (srbščine, hrvaščine in makedonščine).
---	---

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	/

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Prvega sem izbrala zato, ker si z Ano vedno romane piševa in ti bo več besedila verjetno bolj prav prišlo :). Drug pa se mi zdi zanimiv.
---	---

5.1. SMS

O Anci. :) Js sam upam, da nista bla huda, ker sm vaju nagnala v trgovino ... Ja zadnja sta pršla ... V glavnem. Cel dan sm prckala neki, zdej sm pa ze cist crknjena, mislm, da bom dans dobr spala. ;) Glede dinarckov pa ni problema. A tist si iz Roxlyja ze vzela? Matejka je bla pa vesela, najbolj je tko pac izpolnit cloveku zeljo in je... :)) Sam js se kr nism sla zbrat svoje darilce... Dans sm sla mim, pa sm mal povohljala. Tezko se bo odloct :) Izpit mam pa js sele 14.6 Al pa konc junija, dva roka ma, pa bom vidla kako bom, ne vem se... Lepo pozdravi Nejca, pa res upam, da nista huda.. :*

5.2. SMS

Ej, pregledujem korpus ta pravih slovenskih kletvic ... Diploma ... Ko te naslednjic nekdo razpizdi, mu lahko reces: »da bi se vojeval z drisko!« :o in noben ne bo pomislu, da si cefurka ;)

Anketa 6 (19. 6. 2012)

Letnica rojstva	1990
-----------------	------

Spol	Moški
------	-------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	/

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenščini.
---	----------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	/
3.	/

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	/
---	---

6.1. SMS

Kva je student no, kdaj greva zdej tenis?

Anketa 7 (19. 6. 2012)

Letnica rojstva	1990
-----------------	------

Spol	Moški
------	-------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	/

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	Slovensko.
---	------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	/
3.	/

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Ker je zanimiv za javno razkazovanje.
---	---------------------------------------

7.1. SMS

Zjutri mi je poslou sms – Goveda! Sm ga prej klicu, se pa ne jau ... Pomoje je meu naporno noc ;) a gres na kafe?

Anketa 8 (29. 6. 2012)

Letnica rojstva	1984
-----------------	------

Spol	Moški
------	-------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	Slovenščina.
---	--------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	družinski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Reševanje »problemov« preko sms-ov; 2. ker je večina takih (kratkih) in 3. čestitka za RD (prav tako kratko in jedrnato).
---	--

8.1. SMS

Imam, ampak poklici, ko bos lahko, da ti razlozim, kr ni vse ok. Sm ti pa ze na mail poslal

8.2. SMS

Ok. Ajde

8.3. SMS

Zdravo. Anze VSE NAJBOLJSE :). Pozdravi ostale in lepo praznuj.

Anketa 9 (26. 6. 2012)

Letnica rojstva	1984
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Litiji.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	Slovensko.
---	------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	ljubezenski
3.	prijateljski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Sporočila sem izbrala naključno, malce daljša, da bi bila primernejša za analizo – sicer pa po nobenem posebnem kriteriju :).
---	---

9.1. SMS

Tinco moja, kako si? Midva se peljeva v neznano, mim loma, se vedno nimam pojma kam:) kako si ti dons, kako je blo uceri? A mas kej mucija? Ej jst se pa uceri nism mogla upret in sm najdla pickuro na fb ... res je una in sori/kaj je hudga na njej ... ze vizuelno je cist navadna, kaj sele vse drugo ... debil debil :(tinco prid juttr res za kako urco ce ti rata, k midva bova pol kr u lj, zarad delavcev, sej ves ... ljubim te*****

9.2. SMS

Ljubavi, kdaj prides na kremsnito? oko sedam? Ti odgovarja? Se dobis z Jakobom? Lepo ga pozdrav! Za zvecer ste se pol kej zmenl? Midve z roko bova kr doma, dons se nama ne da nikamor ;) no sej se cujeva pol, poklic k si kuci!

9.3. Sms

Cau, maso! V italiji sva, greva v tisto vilo, tko da naslednji teden – operacijo mam itak sele 15.6, tko da bo dost casa. Kako si ti, kako je blo na breni? Upam da vigi ni prevec stegval rok in tezil :) kaj pa s placo so se te usmill? Upam, da, in da ji kmalu sledi tud posiljka redwooda :) se javm ko prideva nazaj, do takrat se pa lepo mej&lubcka***

Anketa 10 (10. 7. 2012)

Letnica rojstva	1984
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Medvodah.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	/

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem jeziku.
---	----------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	družinski
3.	ljubezenski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Poslala sem svoje najbolj tipične sms-e.
---	--

10.1. SMS

Kadarkol lah, pa vse, kar mas ;) javi, ko bos v lj, da se zmenva, js bom skoz doma, tko da mi je vsen, tnx, ajd

10.2. SMS

Ma bogica, mogoce se pa ze prpravla na evropski cas ;) se slismo, aja sm dubla mejl s kopalkami, sam upam, da bojo ok ;) pa da niso grde :)

10.3. SMS

Ok, ampak kdaj mate pa vlak? kako urco bomo na plazi, pol bova sle pa stino v mest in te poklicm, papa*

Anketa 11 (19. 8. 2012)

Letnica rojstva	1990
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenščini.
---	----------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	prijateljski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Ker so med zadnjimi sms-i, ker so malo daljši od ostalih sms-ov in ker vsebujejo teme običajnih pogovorov po sms-ih.
---	--

11.1. SMS

Anci kako si? Ej baje je jutro neko izobraževanje za unih 8evrov na uro dj ce mas cs posl cv da gremo :D jz bom pomoje kr poslala v sluzbi..

11.2. SMS

O hvala hahaha sj ne bi blo treba :) ej pol pa nc za jutro k jz ze ob 2h zacnem! sobota it is :) ksna ideja kam?*

11.3. SMS

Ej z nekim letakom dobis 3 karte za ceno dveh! sam nevem kje dobis ta letak mogoce loh jz zrihtam ce k men pridejo kupt sam sele v soboto zjutri delam :) ej no lej jo ni panike sploh ne tezis itak ce vem rada pomagam:P

Anketa 12 (2. 9. 2012)

Letnica rojstva	1988
-----------------	------

Spol	Moški
------	-------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	visoka, višja šola
---	--------------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Litiji.
Srednja šola v	Litiji in v Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Mariboru in v Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem jeziku.
---	----------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	ljubezenski
2.	ljubezenski
3.	prijateljski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Zaradi dolžine.
---	-----------------

12.1. SMS

Ruzaaa, evo bom nabavio vse, ce prov sm razmislu, da greva loh tut skupi, ce bos mela cajt za kako pavzico, pa te sam poberem. Skratka povej kako bos. Evi spanec pa tut dons bolj tko tko, spet od pol 5 naprej zurka, tko da sm bil ze ob 6 pokonc.

12.2. SMS

Misa! Vazi pol, ti kr lagano, jst bom doma ob 5, bom mogu potegnt mal, ker je cista norisnca dons. Se cujeva. Tvoj!

12.3. SMS

Rojko, ti dej sam sporoc, da mene jutr ne bi, zdle se se dam vozm in mam se kr dobre dve urce.

Anketa 13 (19. 7. 2012)

Letnica rojstva	1986
-----------------	------

Spol	Moški
------	-------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenščini, z babico govorim srbsko, vendar ne obvladam povsem (mi ne gre čisto).
---	--

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	ljubezenski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Na moj izbor je vplival naključni faktor, povezan s humornim vložkom.
---	---

13.1. SMS

In pol u rumenem bmw-ju na poti v izolo z 2 cefurjema repam: in dojem nism mafije ampak kral spalnic! Lajf je tko nepredvidljiv :D

13.2. SMS

Lahko bi ne. Bom Ti javil. Ja pol pa guten nacht und eine bolhen fur hilfe :P

13.3. SMS

Hehe, sm ze prej vidu, sam zdej iscemo neke ogromne ribnike-ki pa niti niso tko ogromni saj jih ne najdemo.

Anketa 14 (19. 9. 2012)

Letnica rojstva	1989
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Domžalah.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenščini.
---	----------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	prijateljski
4.	družinski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Vplivali so: aktualnost (da so čim novejšega datuma), dejstvo, da niso preveč osebni (brez internih šal) in dejstvo, da za njihovo razumevanje ni potrebna obrazložitev
---	---

	konteksta.
--	------------

14.1. SMS

Kofi tajm?

14.2. SMS

Super, se dobimo v carpe diem, ce vama ustreza. Klavdija nima velik casa, ampak drugi dnevi bojo tudi problematicni. Se vidimo :)

14.3. SMS

Hojla, eno vprasanjce: a mas morda ti moje zapiske od Đurđe za 1.Semester? Nikakor jih ne najdem.. Mimogrede, kako je blo v Bolgariji?? Lp :)

14.4. SMS

Srecno prispeli, se stusirali, pojemo in gremo spat.

Anketa 15 (23. 9. 2012)

Letnica rojstva	1982
-----------------	------

Spol	Moški
------	-------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani in v Medvodah.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	/

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	Slovensko.
---	------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	ljubezenski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Izbral sem jih zato, ker predstavljajo moje tipično sporazumevanje preko sporočil.
---	--

15.1. SMS

WOW!!! PELE CESTITAM VAMA!!! Zelim da bo zdrava, lepa in brihtna... Pa da vaju bo ubogala :) Pozdravi mamico pa zvrni se kakega zame! Jst sm na terenu pa ne morm

15.2. SMS

Sej so men tanki tud sicer bl fajn, sam dnarja pa ne mislm vec dajat zanje dokler ne popravijo situacije. V tem casu je pa MWO odlicna alternativa. Drgac pa gre tud men fajn s tigrom zadnje case

15.3. SMS

Sori, sodelavc me je zapel in mava malo turnejo ... Kdaj pa bi ti pasalo prit?

Anketa 16 (26. 9. 2012)

Letnica rojstva	1988
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	/

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem jeziku.
---	----------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	ljubezenski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Dejstvo, da sem največ sms-ov poslala tema dvema osebama.
---	---

16.1. SMS

Hej, v sredo pridm iz nocne, tko da takrat lahko :)

16.2. SMS

Bom tecna, obljudim ;) hihi, jutri pa mi loh sporocis kdaj prbl bi mel ti cas :)

16.3. SMS

Jst pa sem utrujena od nakupov, haha :) gledam tv, malo se mi drema ... bi se tak stiskala
:*

Anketa 17 (9. 10. 2012)

Letnica rojstva	1983
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	Ljubljani.

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim, navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem jeziku.
---	----------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	prijateljski
3.	prijateljski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	To so zadnji poslani sms-i.
---	-----------------------------

17.1. SMS

Hej natasa. sva se z jano zmenile za v sredo dopoldne okol 11ih. Ti lahko takrat? Upam, da bomo mele soncek ;) sporoči papa

17.2. SMS

Hej prideva, ce nama bo znesel ze ob 4ih, ce ne pa prideva kasneje ce boste se tm.

17.3. SMS

Skoda eva, no ja sej se bomo pa kmal me se dobile tko kot zadnjic, samo nekje k se bomo lahk pogovarjale ;) Lepo se mej

Anketa 18 (30. 7. 2012)

Letnica rojstva	1984
-----------------	------

Spol	Ženski
------	--------

Zaključena izobrazba v času izpolnjevanja vprašalnika	srednja šola
---	--------------

Kraj šolanja	
Osnovna šola v	Ljubljani.
Srednja šola v	Ljubljani.
Visoka, višja šola v	/

V katerem jeziku govoriš doma? Če z različnimi družinskimi člani govoriš različno, prosim navedi, kateri so ti jeziki.	V slovenskem jeziku.
--	----------------------

Kakšen je tvoj odnos z osebo, ki si ji poslal/a SMS, ki si ga posredoval/a za namene te raziskave?	
1.	prijateljski
2.	družinski
3.	prijateljski

Zakaj si izbral/a ravno te SMS-e? Kaj je vplivalo na tvoj izbor SMS-ov?	Izbrani so čisto po naključju.
---	--------------------------------

18.1. SMS

Dobro jutro ... dej ti vseeno rec se komu za cd sej jst se bom potrudila samo bolje 2 dobis kot nobenga :)

18.2. SMS

Vse luci so ugasnjene

18.3. SMS

Helow ... kako smo kaj? zanima ce grem lahko z vama od ortarja na poroko, ker kakor najbrz ze ves ales takrat ne more it .. Mene p tina sprasuje ce jst pridem...

7 IZJAVA O AVTORSTVU

Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je diplomsko delo v celoti moje avtorsko delo ter da so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu z mednarodnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Ljubljana, 20. novembra 2012

Tina Časar